Ч. 156 (14.987). Львів, середа 20 липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Розвалили церкву в Турковичах.

Пишуть нам з Холмщини:

Того таки дня, коли маси прочан не встигли ще розїхатися домів, привезені робітники й поліцаї розвалили одиноку, малу деревляну турковицьку церковцю. Церква ця була поставлена жертвами цілої Холмщини. **Гром.**

Розвязали громадську раду.

Громадська рада в Якимові, пов. Камінка Струмилова, ухвалила дня 19. VI. відомі ширшому загалові протестаційні резолюції. На місці зявився зараз інспектор Повітового Виділу та намовляв раду уневажнити свою попередню ухвалу. Одначе рада не пішла на ніякі уступки. Тоді на спеціяльно скликаному засіданні Повітового Виділу на внесення старости Фрончковського, рішено розвязати „непокірну громадську раду в Якимові".

Рівночасно староста заборонив солтисам піддавати під голосування подібні резолюції, а в останньому часі заборонив навіть скликувати засідання громадських рад без окремої згоди війта даної ґміни.

У справі розвязання громадської ради вніс пос. В. Кузьмович інтерпеляцію в соймі 17. ц. м.

Римська візита мадярського премієра

й міністра закордонних справ не доведе до нових рішень.

Мадярська Телеграфічна Аґенція повідомляє: З нагоди поїздки мадярського премієра й міністра закордонних справ до Риму, в деяких часописах появились тенденційні вістки, немовби в Римі мало дійти до якихсь нових рішень.

Мадярські офіційні кола вже давніше остерігали закордон перед такою інтерпретацією римської подорожі, підкреслюючи, що тут іде лише про звичайні особисті контакти в рамах мадярсько-італійського договору.

Японський уряд домагається,

щоб совітське військо негайно залишило Манджурію.

Як подає японська преса, японський уряд знову звернувся до совітської влади з домаганням, негайно забрати свої війська з манджурської території. Переговори між СССР і Манджурією йдуть дальше.

Преса підкреслює, що атмосфера дуже напружена — токійські політичні кола не є певні, чи вдасться мирно полагодити той інцидент.

ПОСПІШНИЙ ПОВОРОТ ЯПОНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Японський амбасадор у Москві Шіґемітсу, який подорожує по Европі, відлетів зі Стокгольму до Москви, щоб узяти участь у переговорах у справі конфлікту на манджурському пограниччі.

27 японських літаків збомбардувало Ганков.

Домеї повідомляє: Минулої ночі, коло 2 години, 27 японських бомбових літаків бомбардувало Ганков. Шкоди великі, м. ін. зовсім знищено театр.

Від початку війни є це найбільший налет на Ганков.

КИТАЙЦІ ЗДОБУЛИ ОСТРІВ НАМОА.

Як подають з китайських джерел, китайці знову заняли острів Намоа, положений коло китайської пристані Сватав. Японці кілька разів обстрілювали острів — є чимало втрат у людях.

Роковини національного повстання в Еспанії.

В цілій національній Еспанії святкували вчора в понеділок 2. роковини повстання. Ґенерали виголосили промови, вояки дістали дарунки.

Тимчасом на фронті йшли завзяті бої, не зважаючи на спеку, що доходила до 50° в тіні.

ПРИВІТ МУСОЛІНІЯ

З нагоди 2. роковин повстання Мусоліні вислав до ґен. Франка телеграму, в якій висловив надію на недалеку перемогу нац. військ та підкреслив італійсько-еспанську приязнь, освячену кровю італ. добровольців

Померла румунська королева-мати.

В понеділок в год. 18.30 померла в Сінаая румунська королева-мати Марія; в четвер вернулась вона зі санаторії під Дрезденом, переїзджаючи через польську територію.

Королева Марія прийшла на світ в Англії 1875. року. Її батько — син британської королеви Вікторії опісля князь Кобурґ-Гота; мати — єдинока дочка царя Олександра II. В 1893. р. вона вийшла за наслідника румунського престолу Фердинанда, що 1914. року став королем і помер 1927. р. Вона мала шестеро дітей: короля Кароля II., Єлисавету — жінку Юрія II. грецького (з яким розвелася), Марію — вдову по Олександрі I. югославськім, Миколу — що його минулого року виключили з династії за морґанатичне подружжя, Ілеану — жінку арх. Антона Габсбурґа, та наймолодшого сина Мірсею, що помер 1916. р. в 3. році життя.

Королева Марія займалася літературною творчістю.

ЖАЛОБА.

У Букарешті проголосили 6-місячну жалобу для двору й армії.

Тому, що королева Марія була внучкою королеви Вікторії, також на британському дворі проголосять жалобу.

ПОХОРОН.

У вівторок рано забальсамовано тіло королеви Марії, в середу перевезуть її до Букарешту. Похоронять її мабуть у суботу, у монастирі в Куртеа де Арджес, де похоронено тіла обох перших румунських королів.

Дивоглядний мотив: садки лише „саможондові"!

Львів, 19. липня 1938.

Сезон пільних робіт — це сезон дитячих садків. Є це громадянські установи, сказатиб, найбільш примітивного ступня. Не можна їх назвати ані виховними установами, ані якоюсь поважною суспільною опікою. Щось у роді домашнього надзору над дітьми у передшкільному віці, з вщіплюванням у їхні головки найпростіших засад гіґієни й естетики зовнішнього вигляду, з виправлюванням їхньої мови, навчанням молитов, перших понять національної свідомости і т. п. Здавалося би — речі, що не повинні викликувати ніякого спротиву, навіть сумніву в їхню доцільність. Здавалось би, що всі чинники, які мають щонебудь спільного з владою, просто навипередки стануть до помочі всякій одиничній і громадянській ініціятиві у незвичайно корисній суспільній акції, якою є така опіка над дитиною. Та воно лише так здавалось би...

Українське громадянство перестало вже чомунебудь дивуватись. Воно й не дивувалося, коли від цілого ряду літ, від коли почали в нас цю акцію дитячих садків, здебільша все, що стоїть близько влади або є владою, стало навипередки цій акції... перешкоджати. Раз ми були свідками довгого спору за компетенцію. Не знати було, хто властиво мав право мішатися до садків: шкільна, чи адміністраційна влада? Очевидно, на тому спорі виходили найгірше самі садки. Бо або ставлено до них за великі вимоги, неначе до шкіл, або спір протягався доти, аж минуло літо. Врешті, здається, після двох чи трьох літ компетенційний спір покінчено. Признано, що садки — це не школи, що це радше клітини суспільної опіки отже належать до компетенції адміністраційної влади. То знову ми раптом стали запримічувати велику журу адміністрації, щоб українські дитячі садки станули на вершинах досконалости того типу установ. Вимоги до льокалів, до здоровля й освіти провідниць, до внутрішнього порядку в українському садку були просто зворушливі. Ось у цьому році староство в Калуші домагалося від провідниць 25 літ життя, дволітньої практики, фахової освіти, захоронкарської матури, далі правильника садка та його статуту і врешті поставило спеціяльні вимоги щодо льокалів. Староство в Золочеві домагалося теж матури від провідниць та відбуття спеціяльного курсу, далі свідоцтва здоровля провідниць, програми садка і посвідки віку дітей. Староство в Стрию бажало собі, щоб свідоцтво здоровля садівнички було потверджене фізикатом, що коштує 11 зол., хоч досі того не домагалося. Фізик у Копичинцях знову попав на помисл рентґенувати садівнички.

Як сказано, такі вимоги нікого не дивували. Навіть не дивували, коли їх не ставлено до польських садків. Люди привикли до льоґіки,

що від коли існує держава, від тоді є й адміністрація. Знають теж, що адміністрація всіх рас і культур має деякі спільні прикмети, які чинять з неї специфічну верству, відмінну і не дуже милу для решти людности. Та цього року ми почали вж направду дивуватись. У цілій низці повітів (Підгайці, Перемишляни, Камінка Струмилова, Теребовля, Чортків, Борщів і ін.) староства не дозволили на відкриття садків або припинили ті, на які дали були тимчасовий дозвіл (Камінка Струмилова), подаючи мотив, який повторяється у всіх цих заборонах: мовляв, істнує „ґмінна" півкольонія і тому істнування двох півкольоній недоцільне. Староство в Сокалі пішло так далеко, що вже навіть зголошення садків „колами господинь вейскіх", отже чисто польської громадянської установи, вистачило йому, щоб застосувати заборону для українських. Нема сумніву, що і в інших повітах є багато місцевостей, де напр. відчинено садок ТШЛ чи якоїсь іншої польської установи, а заборонено український.

Не маючи відповідних матеріялів під рукою, я виїхав у кілька місцевостей повіту Камінка Струмилова, щоб безпосередньо стрінутися з нашими людьми і такий матеріял зібрати. Отож стверджую, що хоч каменецький староста заборонив у 15 місцевостях свого повіту ведення українських дитячих садків з мотивів, що там істнують „ґмінні", то проте в цілій низці інших місцевостей (Кізлів, Новосілки, Полонична, Любина Нова) на українські садки дозволив, хоч там істнують садки „ґмінні". Стверджую, що у всіх „ґмінних" садках є вчительки лише польки, вони вчать дітей лише польської молитви й говорять з ними лише по польськи. До „ґмінних" садків ходить незвичайно мало дітей, а українські діти сторонять від них свідомо, або ходять туди лише одиниці, звичайно крайня біднота, щоб дістати тепле молоко чи цукор. У Стрептові в ґмінному садку є коло 20 дітей і дві вчительки (!), в Желехові Великім коло 12 дітей і дві вчительки (!), в Горпині 8 дітей. Переїзджаючи припадково через Янчин, перемишлянського повіту, я нарахував у „саможондовім" садку лише 5 дітей! Всі вони — це діти місцевих постерункових та інших ґмінних достойників. Ані в Стрептові, ані в Желехові, ані в Горпині, ані в Янчині не дозволено на український дитячий садок. Люди розповідали мені, що солтис із Волиці Деревлянської, повіту Камінка Струм., дістав наказ від війта, приготовити фіру дров на варення дітям страви, мешкання для садівнички і 25 зол. — очевидно для „ґмінного" садка. У Хренові, цьогож повіту, староста заборонив український садок, зате дав дозвіл на польський і... москвофільський!

З цих помічень можна зробити такі два висновки: 1) перш усього у тернопільському воєвідстві виростає до панівної системи засада: в народовостево мішаних місцевостях має бути садок лише польський, як інструмент польонізації, до того вдержуваний засобами й української людности; 2) Українське населення розуміє докладно польон[ізац]ійне призначення тих установ і, глибоко дітнене у своєму розумінні справедливости, стоїть від них осторонь.

Не будемо повторювати арґументу безастережно правильного, що його подав д-р І. Х. у своому дописі з Чорткова, поміщеному в „Ділі" з 7. липня. Це арґумент, що зарядження старостів, які не дозволяють на українські дитячі садки лише тому, бо в тих місцевостях є польські, противляться обовязуючій ст. 110 польської конституції. Вони просто перекреслюють наші права, загарантовані нам основними законами держави. Саме польська конституція застерігає польським громадянам, які належать до національних меншин, право засновувати, надзорувати і завідувати добродійними заведеннями, школами й іншими виховними установами, вживати в них свобідно своєї мови та виконувати там приписи своєї релігії.

Однак цього нашого ствердження мало. Ось на наших очах державна адміністрація хоче надати право громадянства засаді, яка грозить незвичайно поважними наслідками всьому нашому зорганізованому життю. Цією засадою має стати, покищо вимога, що не повинно бути місця на українську установу там, де є аналоґічна установа польська. Коли ця засада втримається у відношенні до дитячих садків, то ніде нема сказано, що її не стануть колись пристосовувати до Просвіти, Рідної Школи, кооперації. Таким чином довкола дитячих садків завязався цього року вузол, який може в недалекому майбутньому звязати все наше зорганізоване життя.

Тому здивування українського громадянства, що адміністрація винайшла цього року такий дивоглядний мотив для заборони українських дитячих садків, повинно перемінитись у поважну оборонну акцію. Ця акція повинна обхопити не лише ті установи чи клітини громадянського життя, які зацікавлені безпосередньо дитячими садками, як Рідну Школу чи громадські ради, але й усе активне українське громадянство. Зрозуміймо, що активізуючи себе довкола боротьби за українські дитячі садки, ми одночасно обороняємо український характер усього нашого зорганізованого життя. Тимчасом активність, яку проявляють на цьому полі українські установи чи одиниці, незвичайно слаба на місцях. За мало йде відсіль інформаційного матер[ія]лу до централь, за мало притягнено населення до заходів та оборони дитячих садків, за велика тут апатія.

Не є завданням часописної статті подавати подрібні пляни громадянської акції. Це повинні перевести покликані до цього установи. Нашим завданням звернути увагу на небезпеку, яка нам грозить і мобілізувати прилюдну опінію, щоб дати відпір цій небезпеці. Сенс теперішнього часу той, що нема ніякого громадянського явища, яке можнаб ізолювати, чи відокремити без шкоди для громадянства. І тому журу за дитячі садки не можна залишити лише одиницям чи гуртам. Її треба перекинути на все українське громадянство.

В. Кузьмович.

Загроза мира.

Політичний барометер виказує сильне тиснення.

В місяцях т. зв. огіркового політичного сезону, тобто від половини червня ц. р., відбулися, відбуваються або відбудуться — без особливого розголосу і ширшої громадянської уваги, нереєстровані — ось такі поїздки, відвідини і конференції міжнародного значіння:

Шеф румунського штабу побував добрий тиждень у заприязненій Польщі; італійський шеф штабу зложив довшу візиту штабовцям союзної Німеччини; американський військовий шеф побував кільканацять днів у Льондоні; премієр Греції в окруженні військових фахівців відбув прогульку до Туреччини, щоб побачитися з Ататірком та його штабовцями; литовський міністр закордонних справ Лозорайтіс зачепив у своїй закордонній подорожі за Берлін і мав там побачення з приятелями на Вільгельмштрассе; румунський король Карло перериває заслужений вакаційний відпочинок і їде на днях до Льондону, щоб побачитися з англійським королем і премієром Чемберленом; англійський король вибирається — як відомо, з великою парадою — до столиці заприязненої та усоюзненої Франції; реґент Угорщини адмірал Горті рішився уже в цьому місяці побувати в гостях у свого приятеля Гітлера; небавком, найпізніше в перших днях вересня, відбудеться в Копенгазі конференція міністрів закордонних справ Швеції, Норвеґії, Данії, Фінляндії, Бельґії, Голяндії та Люксембурґа; польський міністр закордонних справ Бек іще не випочав добре після своїх подорожей до Румунії і Латвії, а вже стало відомо, що їде в дуже короткому часі до скандинавських держав, а саме до Норвеґії та до Швеції.

Це маленький і неповний вирізок з одномісячної історії дипльоматичної метушні на европейському континенті.

Як всім громадянам загально і кожному громадянинові зокрема відомо, ціла та метушня дипльоматів і військових штабовців має одну-єдину ціль на оці: утримати мир. Польський міністр закордонних справ у розмові з представниками лотиської преси дав пояснення, що відколи Ліґа Націй з універсальної, світової установи для бережения мира стала орґанізацією, яка не обіймає собою навіть усіх держав Европи, то сторожами мира мусять бути самі держави, не оглядаючись багато на „симпатичні зрештою" ідеї Ліґи Націй". Зажурені збереженням мира дипльомати їздять у товаристві військових знавців (або й без них) і нараджуються в поті чола над — каже п. міністр Бек — „системою міжнародньої співпраці" та над „будженням духа довіря й солідарности", з „увагою до суверенности кожної держави".

І мусять спішитися, коли акція „ратунку мира" не має прийти за пізно. Бо крім кровавих центрів міжнародньої кризи в Еспанії, Китаю та Палестині повисли ґрізні хмари й над центральною Европою у виді німецько-чеського конфлікту. Дає теж знати про своє наближування туча на манджурсько-совітському кордоні.

Український свідомий загал має причину насторожити свою увагу і застановитися над своїм положенням.

З польської преси.

Адміністраційна драбина:

„ПОБАЖАННЯ", „РАДА", „ДОРУЧЕННЯ", „НАКАЗ".

В одному з попередніх чисел „Діла" помістили ми коротку замітку про новий розпорядок премієра Складковського у справі будови памятників у честь поляглих у боротьбі за незалежність Польщі. Це не примус, але „булоб побажане", щоб таких памятників було якнайбільше „в цілій державі, особливо на терені сільських громад". У звязку з цим розпорядком „Ґлос Народови" у статті п. н. „Для змін — памятники" пише:

„Ще не скінчилися перипетії громадянства з малюванням плотів, які в одній Польщі з усіх держав світу виросли до значіння першорядної суспільної проблеми, і вже появився новий обіжник міністра внутрішніх справ, що в теорії дуже гарний, але у практиці може показатися дуже прикрим для громадянства, особливо на східних землях.

„Ініціятива, треба признати, гарна, але міркуючи на підставі останніх історій з парканами, можна її просто боятися. Поляглим треба віддавати честь і шанувати їх память, бо це найсвятіший символ зусиль народу — зусиль та жертв боротьби. Народ, що не шанує своїх поляглих — не шанує свого минулого, не заслуговує на те, щоб називати його народом. Але така честь мусить мати омометний, добровільний характер, її джерелом мусить бути справжнє переконання і свідомість того, що робиться.

„Чести не можна вимусити і не можна наказати, особливо тоді, коли йде про таку поважну справу, як справа поляглих у боротьбі за свободу чи величінь народу. І тому не треба орґанізувати її урядово, тому не треба заохочувати до неї обіжниками. Крім цього урядова честь, яку передали в руки бюрократії, може набриднути навіть ентузіястам. Бо беручи під увагу ревність нашої адміністрації, уявім собі, що може статися...

„П. міністр „уважає дуже побажаним, щоб ця форма вшанування поляглих знайшла широке застосування на терені цілої держави", але чи п. міністр передбачує, що те, що у нього „побажане", у воєводів стане „радою", у старостів „дорученням", і вкінці дістане назву „наказу".

„Важко бути пророком взагалі, але легко стати ним по досвідах останніх днів. Можна сміливо твердити, що Польща вкриється тисячами комітетів, що шукатимуть пріз[вищ] поляглих, місць, де вони полягли і грошей на памятники. І в суспільній географії країни появиться нова проблема: чим дальше на захід, тим лекше за гроші, але трудніше за поляглих, і чим дальше на схід, тим менше грошей і більше поляглих. І може трапитися випадок (не виключене), що під Серадзем якесь село чи волость не матиме кому поставити памятника, хоч знайде готівку, а під Молодечном села зголошуватимуть з запитанням, чи можна відсидіти „добровільної жертви" на памятник.

„Переборщення? Ні, не переборщення, тільки висновки з того, що вже нераз було. Злука бюрократичної ревности з охотою як найшвидше, як найсправніше поставити якнайкращі памятники може дати фатальні наслідки.

„Треба при цьому памятати, що ціла ця акція буде порядно коштувати. Бо кільки є у Польщі місць, де треба би поставити памятник (якщо їх ще нема)? Ну, легкою рукою можна подати 1000 місцевостей. А кільки коштуватиме пересічно памятник? Гадаю кількасот золотих! Звідки взяти ті гроші тепер, в 1938-му році?

„З прилюдної жертвенности! Так принаймнеще каже обіжник. Дуже це гарно і важко відмовити, бо ціль гарна. Алеж таку [ж] гарну ціль мають збірки на ФОН і на

і на будову шкіл і на Червоний Хрест і на Білий Хрест і на Морську Лігу і на Мацеж Школьну і на ЛОПП та на гіржі інші речі.

„А все-ж найбільше памятників стане там, де було найбільше боїв в рр. 1918—1920 тобто на східних землях, тут де сільський люд найбідніший. Тутешні селяни в короткому часі ставитисямуть до цілої тієї ініціятиви як до охоти наложити на них новий податок, і до памятників відноситисямуть щонайвище байдужно".

Закінчуючи свою статтю, автор С. Л. ще раз підкреслює, що як навіть станути на становищі, що треба будувати памятники поляглим, то не можна робити цього урядово, не з „поради", не з „доручення" ані „наказу". До того Польща має сьогодні багато більших турбот і краще булоб занятися ними

Соймові інтерпеляції пос. д-ра Ст. Барана.

На повному засіданні сойму 8. липня ц. р. принято три інтерпеляції посла д-ра Степана Барана до голови ради міністрів, а саме:

1) В справі сучасного положення Автокефальної Православної Церкви, її духовенства і вірних на терені повітів люблинського воєвідства, замешкалих українським православним населенням, як теж у справі дотеперішнього неуправильнення у формі окремого закону відношення Польської Держави до Автокефальної Православної Церкви в Польщі.

2) В справі систематичної відмови воєвідським урядом у Тернополі дозволу рефлектантам української народности набути нерухомости в повітах, в яких обовязує розпорядок Президента Річипосполитої про границі держави.

3) В справі заказу Товарству „Повітовий Союз Кружків Рідна Школа" в Чорткові повітовим старостом у Чорткові отворити і вести 16 дитячих садків на терені чортківського повіту.

У першій інтерпеляції, найобширнішій взагалі, яку досі зголошено в польському соймі, посол д-р Баран наводить сотки фактів, зібраних ним безпосередньо від делеґатів українських православних парохій і церков на Підляшші й Холмщині про сучасний стан Православної Церкви і духовенства та обговорює обширно теперішне правне положення Автокефальної Православної Церкви в Польщі і вкінці запитує уряд (наводимо дослівно з інтерпеляції):

„1) Чи уряд схоче розслідити обєктивно всі наведені в інтерпеляції факти, що відносяться до сучасного положення Автокефальної Православної Церкви на території люблинського воєвідства, а саме факти замикання, палення і бурення православних церков і домів молитви, невіддавання православним істнуючих ще церков і домів молитви, переслідування православного духовенства і карання його гривною або вязницею за відправу православного богослуження та виселення його з його дотеперішніх душпастирських станиць?

2) Чи уряд схоче потягнути до відповідальности органи державної влади, а передовсім дотичних повітових старостів, котрі спричинили факти, описані в І-ому уступі?

3) Чи уряд схоче дати охорону православному населенню і православному духовенству перед незавиненими шиканами і напастями, як теж чи схоче поручити своїм підвладним органам потягнути винних до відповідальности, спинити в спосіб, передбачений законами, недозволену вічеву акцію і пресову пропаґанду, спрямовану проти Автокефальної Православної Церкви та її духовенства і проти православного населення?

4) Чи уряд схоче видати безпроволочно заказ бурити дальше православні церкви і доми молитви, як теж чи схоче віддати в ужиткування православних замкнені православні церкви і доми молитви, врешті чи схоче не робити перепон у ремонті старих та у будові нових православних святинь?

5) Чи уряд схоче заперестати робити натиск на православне духовенство щодо відправи православних богослужень у польській мові в місцевостях, де нема визнавців православія польської народности, щодо виголошування проповідей у польській мові та уділювання науки православної релігії у польській мові православним учням непольської народности і взагалі, чи схоче заперестати мішатись у чисто внутрішнє життя Автокефальної Православної Церкви в Польщі?

6) Коли уряд задумує рушити справу Автокефальної Православної Церкви в Польщі і в законний спосіб управильнити відношення цієї Церкви до Польської Держави?

7) Чи уряд схоче зарядити реституцію фактичного і правного стану там, де відобрано православному населенню його святині, або де їх збурено чи замкнено, як теж там, де виселено правосл. духовенство, чи пак заказано йому відправи православних богослужень?

8) Чи уряд схоче заґарантувати православному населенню свободу сумління і віроісповідання, право свобідного визнавання його віри, право уладжування збірних і публичних богослужень, ведення його внутрішніх справ, посілання його святинь, як теж іншого майна, нерухомого і рухомого, що служить релігійному культові, врешті свобідного ним завідування і розпоряджування?"

В другій інтерпеляції посол д-р Баран наводить подрібно 17 фактів з іменами і назвищами інтересованих осіб, датами і числами рішень воєвідського уряду в Тернополі з терену повітів: чортківського, скалатського, тернопільського і збаразького, яким відмовлено дозволу набути нерухомости, найчастіше одного морґа землі, і то у випадках, коли обі договірні сторони були українцями та запитує уряд:

„Чи уряд схоче поручити розслідити повищі факти і видати в цій справі відповідне зарядження дотично наведених в інтерпеляції фактів, як теж відповідне зарядження підвладним органам, щоб на майбутнє постанови декрету Президента Річипосполитої про границі держави щодо набуття нерухомостей рефлектантами української народности пристосовувано обєктивно і річево без ніяких шикан з титулу їх національної приналежности і згідно з духом та інтенцією повищого декрету тільки виключно під кутом дійсних інтересів оборони границь держави?"

Врешті в третій інтерпеляції, навівши рішення повітового старости в Чорткові з дня 28. червня 1938 ч. Б. 10, котрим повітовий староста в Чорткові д-р Качковський заказав отворення в 16 громадах чортківського повіту 16 дитячих

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 26

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

XI.

М. ПАВЛИК.

Дехто думав та й ще може думає, що Франко з Михайлом Павликом були собі приятелі, але вправді та приязнь то була вічна суперечка. Вона за все їхне знайомство, не меншала, але більшала, аж поки не довела до розриву у 1905 році. Вони обидва, як сам Франко пише у своїй автобіографії, селянські сини, але їхне „виховання, розвій і склад думок були дуже неодинакові, не говорячи вже про велику ріжницю темпераментів і привичок".

Я познайомився з Михайлом Павликом десь 1897 р. Йому було тоді коло 44 років. Це був невеличкий зростом чоловік, тендітний, слабосилий, лисий, з добре посивілою бородою; з меланхолійним обличчям; з очима немов „примглені слізми"; з одноманітним, напів-сентиментальним, напів-проповідницьким голосом. Я був кілька разів у нього в хаті — в нього було чистенько, блискуча воскована підлога і квітки на столику. Ми сходилися дуже рідко, але з тих розмов, що були між нами, я помітив, що він дума думками Драгоманова; що для нього селянин був фетишем; що хоча публично він виступав сміливо і гостро критикував своїх противників, у своїй хаті чи в замкненім кабінеті бібліотеки Наукового Тов. ім. Шевченка. він чомусь говорив притишеним голосом, оглядався на всі боки, ніби тривожився, чи хто не підслухує розмови. Вразило мене особливо дуже, як він остерігав мене, коли я від Кузьми-Ляхоцького хотів добути для бібліотеки „Академічної Громади" драгоманівські видання, щоб їх держати під ключем, осібно й обережно, бо за них може бути біда від поліції, тимчасом, коли під ту пору не тільки драгоманівські видання, але й інші женевські можна було мати без поліційних перешкод. Згодом, оця тривога, як я сам помічав та й інші мені казали, значно зросла у нього, — він нпр. у парку любив балакати на зовсім відлюднім місці — і мабуть та тривога у часі московської окупації у 1914 р. й була причиною його смерти.

Хоча як Драгоманів любив Павлика, вважав його своїм найвірнішим учнем і спирався на ньому у всіх своїх політичних плянах, все-ж він не міг закрити очі на деякі риси Павликової душі такі, як „мілка амбіція", „самоосліплення". впертість чи як сам Павлик казав „запеклість" і неохота до систематичної праці. Він відкладав викінчення поважних праць і як писав Драгоманів, „кидався за хвилевими фантазіями". Через те, хоча як Драгоманів хотів помогти йому „встроїти себе", Павлик так і не „встроїв себе" до самої смерти. Ще, як довго жив Драгоманів, він як міг ратував його, але коли Драгоманова не стало, а Павлик скоро покинув і службу бібліотекаря у Науковому Тов. ім. Шевченка, думаючи писати монографію про Драгоманова. йому доводилося жити дуже важко. А все-ж і тоді, маючи багато вільного часу, він не взявся за ніяку поважнішу самостійну літературну працю, не говорячи вже про монографію Драгоманова.

РИСИ ПРИВАТНОЇ ВДАЧІ.

Дотого-ж Павлик, як пише д-р Володимир Схримович[*]), був у своїх політично-суспільних поглядах „занадто наївний і безкритичний, занадто односторонній і засліплений у Драгоманові". Поза Драгомановим він не бачив світа, не хотів вірити, що ідеї та й ще політично-суспільні не вічні і не вільні від еволюції, і критикував гостро кожного, хто не йшов по лінії ідей Драгоманова чи його, Павлика. Недаром Я. Струхманчук поставив у ілюстрованих „Житіях святих" поміж святими і портрет Павлика з еванґелієм у руці.

Без сумніву, чималі заслуги мав Павлик для розвитку політичної думки й поступу в Галичині та й коло освідомлення народніх мас і я зовсім не хочу їх уменшати, але я говорю про Павлика, як людину, а не про Павлика, як публіциста, політично-суспільного діяча, і характеризуючи його як людину, я хочу показати тільки на причину розриву з Павликом багатьох людей, а між ними і Франка.

Коли Павликові було 50 років життя і він серед бідности, матеріяльної скрути й безрадности скоро постарів, зівяв і знемощів, згадані мною риси його ще яскравіше виступили в ньо

*) Цитовані „Причинки до біографії і характеристики Івана Франка".

садків „Рідної Школи" з тої причини, що у тих громадах мають бути дитячі садки під управою повітового виділу,інтерпелянт домагається, щоб уряд провірив повищий факт і видав доручення відчиненим політичним адміністраційним органам, щоб на будуче не робили ніяких перепон товариству „Рідна Школа" отвирати дитячі садки у всіх тих місцевостях, де істнують дитячі садки, ведені повітовим виділом або якоюнебудь польською організацією чи товариством.

„Сталін відчиняє російський парлямент на Кремлі.

Під таким заголовком подає кореспондент „Дейлі Телеграфу" (з 16. ц. м.) довший опис відчинення „парляменту" РФССР, яке відбулося в пятницю, 15. ц. м.

„На відчинення — пише кореспондент — зявилися крім Сталіна, президент республики Калінін; премієр Молотов, низенький і рухливий комісар внутрішніх справ Єжов, який є теж і головою тайної поліції; Лазар Каґанович, комісар важкої індустрії і залізниць та Жданов, голова партії ленінградської округи. Присутнім був також і Літвінов, що сидів у рядах „власть імущих", хоч не біля Сталіна. Багато здогадів викликала присутність і пані Літвінової, колишньої місс Айві Лов з Льондону. Дальше від Єжова сидів Петровський, старий віцепрезидент Совітського Союзу, про якого за кордоном писали, що його Єжов був арештував. Загальну увагу звернула відсутність Косьора і Чубаря, провідників Совітської України, визначних членів централі політбюра. Не зважаючи на їхне колишнє велике значіння, ніодного з них не вибрано ані до українського ані до російського парляменту. Ця обставина, здається, потверджує вістку, що вони зникли з політичного овиду."

(УКРБЮРО, Льондон).

Вісти з Буковини.

ЗА РІДНУ ЦЕРКВУ

Воєнний суд у Чернівцях засудив 8. VII. ц. р. студента Дмитра Звізду на 6 місяців вязниці та 10.000 левів гривни (350 зол.) за те, що він підчас панахиди на могилах полягли у селі Добринівцях жадав в імени селян, щоб панахида правилася не по румунськи, але по українськи, бо чейже всі полягли, як і теперішні вірні — українці. Головним свідком прокуратора був священник Дмитро Діяконович, москвофіл. І у нас є ще такі типи, хоч, правда, вони вже вимирають.

Той сам воєнний суд засудив **селянина Іфтимія Житарюка** з с. Жучки (передмістя Чернівець) на один рік вязниці і 10.000 левів гривни за те, що він завзивав односельчан співати підчас Служби Божої по українськи.

Від присудів воєнного суду нема відклику.

ПЕХ РУМУНІЗАТОРА.

Румунська поліція була приневолена арештувати начальника податкового уряду у м. Вашківцях, Мірчу Ота, за грубі зловживання. В касі „бракує" поверх міліона левів. Пан Мірча признався до вини. Він належить до молодих румунських шовіністів, котрі прийшли на Буковину з наміром привернути „зукраїнізованих румунів" назад до рум. звичаїв. Ще будучи головою товариства румунських студентів у Чернівцях, Мірча громив на публичних зібраннях „торбарів і зайдів з Галичини" (так називають рум. шовіністи буковинських українських автохтонів). Знавці твердять, що він не посидить довго у вязниці, але буде авансувати.

СКРОМНИЙ ДОРІСТ.

Зі всіх середніх шкіл Буковини та хотинського повіту в Басарабії ставилось до іспиту зрілости всього 49 українців. Матуральне свідоцтво дістало їх 11. Решта — перепала. Подаємо імена щасливців: Винницька Софія, Андрієць Наталія, Русчак Віра, Влад Ігор, Томюк Степан, Комарич Богдан, Суховерський Борис, Жуковський Всеволод, Куницький Дмитро, Окуневський Володимир, Наградецький Мирослав.

СВЯТО МАТУРИСТІВ З 1913 Р. Б. КІЦМАНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ.

Заходом ініціятивного комітету відбувся в Чернівцях дня 12. ц. м. ззд матуристів з 1913 р. б. української кіцманської ґімназії. Шкільна влада не дала дозволу, щоб свято відбулося в Кіцманю у шкільнім будинку. По панахиді за померших товаришів та зложенні вінців на могилах тих, що поховані у Чернівцях, учасники зійшлися в реставрації на прочитання каталоґу і т. д.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 20 (8) липня 1888.

ЦІСАР ВІЛЬГЕЛМ У КРОНШТАДІ.

„Про приїзд цісаря до Росії наспіли вже такі вістки: Від самісінького ранку чекали вже в кронштадтському порті російські воєнні кораблі з вивішеними хоругвами на приїзд цісаря. До них прилучилися також і приватні кораблі, всі прикрашені і прибрані святочно. На березі зібралося було також багато народу, щоби придивитись приїздові німецького монарха. Коло 2-ої год. звполудня доглянено дим з кораблів німецької ескадри і в порті запанував незвичайний рух: все ладилось на привитання цісаря. Коло пятої години надплила ескадра до порту, а на її привитання роздалися тепер вистріли з гармат у всіх твердинях. Потім наступило привитання обох монархів. При першому привитанні цісар мав на собі мундір російської маринарки. Цісар перенісся на російський ях „Александер" і оба монархи поплили тепер разом аж до місця, де висідається на беріг. Заки ще вийшли на беріг змінили ще оба монархи мундіри: німецький цісар надягнув на себе мундір російських ґренадирів петербурського полку, цар убрався у пруський мундір. На помості, в місці, де висідається на беріг, чекала на гостя цариця. Цісар вийшовши з корабля поспішив зараз до неї і поцілував її в руку. Музика заграла німецький народний гимн і цісар пішов оглянути почетну компанію. Коли оба монархи оглянули військо всіли до воза і поїхали до палати.

АНТИСЕМІТИЗМ У ВІДНІ.

У довгому, спеціяльному дописі з Відня кореспондент „Діла" пише про те, як жиди розростаються у всіх ділянках життя наддунайської столиці та як розвивається у Відні антисемітський рух. Між іншим він каже: „На всякий випадок антисемітизм у Відні є тепер силою, з якою місто і уряд мусять рахуватися. З наміром оснувати свій щоденний часопис думають антисеміти братися до поважної антижидівської праці".

ВИДАВНИЧИЙ РУХ.

У першім півроці 1938 р. видано на Буковині всього три українські брошурки, але навіть ті не оригінальні. П. Івашко видав малу збірку О. Ю. Федьковича, п. Стасюк переклад німецької праці п. н. „Жидівська небезпека", а п. Д. Нестуняк маленький збірник Шевченкових поезій. Окрім того видавництво „Час" видало календар на 1938 р. Потребу української книжки заспокоює нарід на ярмарку ріжною тандитою; крім того за дорогі гроші можна там купити передвоєнні видання „Руської Ради" та дуже рідко видання „Самостійної Думки".

Дм. Хмара.

Британська королівська пара

ВИЇХАЛА ДО ФРАНЦІЇ.

Британська королівська пара виїхала в год. 9.10 у вівторок з льондонського двірця Вікторії до Довру. Населення Льондону вилягло на вулиці та оваційно витало короля й королеву підчас переїзду через місто. В год. 10.05 королівська пара відчалила з Довру на яхті адміралії „Енчентрес" до Франції. Згідно з програмою, королівський яхт причалить до Бульоню в год. 12.40. Короля й королеву привітає французький премієр Даладіє, мін. закорд. справ Бонне та англійський амбасадор сер Ерік Фіпс. Опісля поїздом приїде король до Парижа. В хвилині, як поїзд з королівською парою заїде на париський двірець, загремить сальва. На двірці повитає королівську пару президент Лебрен з предсідниками обох законодатних палат і члени уряду. Крім міністрів будуть: префект Секвани, префект париської поліції, президент міської ради та президент департаментальної ради. З двірця в Бульонському лісі відїдуть гості з почотом 11 автами під палату Д'Орсе, де замешкає королівська пара.

---o---

НАСЕЛЕННЯ ГАНКОВ УТІКАЄ.

Хоч Чанкайшек вірить в успішну оборону міста Ганков і зосередив там чимало добірних дивізій, це не піднесло на дусі населення міста, яке приготовлюється до евакуації.

---o---

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВОЯК УБИВ ДІВЧИНУ НА ПОЛЬСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

У селі Кісоричі, пов. Сарни совітський граничний сторож перейшов кордон і застрілив з кріса на польській території 16-літню Марію Кирильчук, опісля втік до СССР.

го. Вже Драгоманів писав про Павликове „само осліплення", а під ту пору, себто у 1904 році, воно виявилося вже у формі, я сказав би, нарцизму. Доволі прочитати книжечку „Ювілей 30-літньої діяльности Михайла Павлика", в якій містяться його промови, та й ще деякі пізніші його статті, щоб пересвідчитися, що Павлик захоплюється нарцизтично самим собою: — він лагідний, добрий, делікатний, походить з гарної, доброї, навіть лицарської, селянської сімї, в нього „гостре почуття правди й завзятости"; його ідеї непомильні й всесильні, а його писання мають просто маґічну міць, — вони всіх переконують і справляють на єдино добрий шлях.

БОРОТЬБА З ФРАНКОМ.

Цінуючи себе так високо, Павлик ставився дуже гостро, а навіть з погордою до інших, що не йшли його шляхом, між іншими й до Франка, особливо відколи той виступив з радикальної партії. Як довго жив Драгоманів, він лагодив суперечки та сварки між Франком і Павликом, хоча не завжди йому це вдавалося, тим більше, що Франко підозрівав Павлика в бунтуванні Драгоманова проти нього, але, коли Драгоманів умер і Павлик забажав зайняти місце Драгоманова супроти Франка та й ще почав зачіпати, а то й лаяти Франка публично, Франкові почало не ставати терпцю. Ще в оповіданні „Хома з серцем і Хома без серця", Франко змалював своє відношення до Павлика у формі легко сатиричній, але коли Павлик на свому ювілею, правда, не називаючи Франка по імені, але так прозоро, що кожний знав про кого йде річ, напав у своїй промові на Франка дуже гостро й грубо, обвинувачуючи Франка в тому, що він причинився до розпаду радикальної партії, „топчучи ногами ідеали своєї молодости", що він „посягав" „на ті ідеали й на все найдорожче в других"; що він „насмівався з людей ідейних і сталих", себто з Павлика, „як з дурнів", а сам „замотувався в павутиння" „політики", — „ширшої" і „вужчої" високої і низької, — „в павутиння нещирости, нелюдяности, бездійности", та ще й думав, „що цього всього вимагає добро нашої нації, поступ, культура, наука, навіть соціялізм"[1]), тоді, очевидно, терпець увірвався Франкові і після появи друком ювілейної книжечки Павлика він і надрукував відому статтю „Михайло Павлик". Замість ювілейної сильветки, в якій важким келепом розбивав „ті численні леґенди, що наросли вже за 30 років довкола особи Павлика і яким поперед усього, здається, повірив він сам"[2]). Я чув, як дехто докоряв Франкові цією статтею і ганявся за посторонніми впливами не знаючи, що конфлікт між Франком і Павликом істнував уже давно, корінився в непідходящих до себе вдачах, неодинаковому розвиткові і складі думок, застарілих ранах, які один одному завдавав не раз і не два в болющих нервах обидвох, та що останньою важкою краплею, що перехилила Франкову чашу з жовчею, — була саме згадана ювілейна промова Павлика.

(Далі буде).

[1]) Ювілей 30-літньої діяльности Михайла Павлика. У Львові, 1905, с. 76.

[2]) Літ.-Наук. Вістник за март 1905 р.

Правнича сторінка.

Перед виборами до Лікарсько-Дентистичних Палат.

ЧОМУ НЕМА НІОДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ-ДЕНТИСТА ЗІ ЛЬВОВА У СПИСІ ВИБОРЦІВ?

Міністр суспільної опіки видав розпорядок з 30. квітня ц. р. про виборчу ординацію до окружних лікарсько-дентистичних палат (Денник Законів ч. 34 поз. 295). Він теж призначив урядового комісаря В. Войнарського, щоб перевів вибори до Лікарсько-Дентистичних Палат, що їх у Польщі створено чотири, а саме: у Варшаві, Познані, Вильні і Кракові. **Терен цієї останньої Лікарсько-Дентистичної палати простягається на воєвідства: келецьке, краківське, люблинське, львівське, станиславівське, тернопільське, і волинське,** себто територію, де мешкають майже **всі українські лікарі-дентисти (ки).** Поліське воєвідство призначено до Вильна, але там наших лікарів-дентистів можна почислити на пальцях одної руки. Отже здавалось би, що як уже не призначено ніодного українця лікаря-дентиста до виборчої комісії, то „власть імущі" повинні бодай у списку виборців **помістити всіх українців лікарів-дентистів, які виконують свою практику.**

Тимчасом зі Львова, де є кількох українських лікарів-дентистів (ок), нема у друкованому списі виборців, що його оголосив урядовий комісар у „Моніторі Польскім" з 2. ц. м. (ч. 148 поз. 269) і як залучник до свого оголошення у справі виборів до рад окружних лікарсько-дентистичних палат **ніодного українця лікаря-дентиста (ки).** Читаєте й очам своїм не вірите. Тому ще раз уважливо переглядаєте спис виборців, замешкалих у Львові, але прізвища українського лікаря-дентиста, хоч би на сміх, бодай одного таки не находите. Дійсно нечувана містерія — навіть як на наші відносини, де вже дівалися ріжні речі з виборами і зі списками виборців, але щоб такі несамовиті речі діялися зі списками виборців до самоуправної установи, де членами є виключно люди з високою освітою, під національним оглядом опреділені — цього ще не було. З іншими нашими більшими містами в Галичині, де є нині бодай по двох українських лікарів-дентистів теж не краще, але хоч про око поміщено у списі виборців по одному українському лікареві. Єдина рада, щоб українські лікарі-дентисти (ки) самі подбали про охорону своїх прав.

Тому то згідно зі згаданим оголошенням урядового комісаря в „Моніторі Польскім" про вибори до рад наших станових палат мусять усі українські **лікарі-дентисти (ки), яких не поміщено у списі виборців, зголосити реклямації на руки згаданого урядового комісаря В. Войнарського або на руки його заступника капітана Мансвета Пирки (Краків, вул. Асника ч. 3. в терену Лікарсько-Дентистичної Палати у Кракові) і то найдалі до 30. липня ц. р. Лікарі, які домагаються, щоб їх втягнено до списку виборців до рад окружних палат, повинні долучити до зголошення відпис реєстраційної посвідки і подати рік уродження.**

ХТО З ЛІКАРІВ УПРАВНЕНИЙ ДО ГОЛОСУВАННЯ?

Згідно з оголошенням урядового комісаря **управненими до голосування є лише ті лікарі, які є втягнені до друкованого спису виборців або найдалі до 30. липня ц. р. зголосять устно або письменно реклямацію і викажуть своє право брати участь у голосуванні. Таке право мають не лише ті лікарі-дентисти, які 30 днів перед оголошенням виборів виконували свою діяльність на просторі дотичної своєї палати, але також ті особи, які мають лише право виконувати свою лікарську практику, але ще не зареєстровані. Такі особи обовязані теж до 30. липня ц. р. устно або письменно домагатися, щоб їх вписано на листу виборців предкладаючи лікарсько-дентистичний диплом або інші рівновартні документи з посвідкою польського громадянства.** Таке зголошення згаданих осіб є однозначне зі **зголошенням домагання вписати їх на листу членів дотичної Лікарсько-Дентистичної Палати.** Зголошених реклямацій лікарів по 30 липні не будуть розглядати.

РЕЧИНЕЦЬ ВИБОРІВ ТА КАНДИДАТИ.

Вибори до окружної Лікарсько-Дентистичної Палати у Кракові відбудуться **18. вересня ц. р. у Кракові при вул. Асника ч. 3.** Тому, що кандидатів членів ради, яких краківська палата має 24 та їх заступників (12) проектує виборча комісія, в якій нема ніодного українського лікаря, всі наші лікарі-дентисти вже вписані до спису виборців чи ні, які тепер щойно внесуть реклямації, обовязані зголошувати теж домагання на руки згаданого урядового комісаря чи його заступника, щоб виборча комісія поставила бодай трьох кандидатів зпоміж українських лікарів-дентистів на членів ради і трьох їх заступників, як цього добилися українські адвокати у львівській Адвокатській Палаті. Якщо виборча комісія злегковажить домагання українських лікарів-дентистів і не запроектує висунених нашими виборцями кандидатів на членів ради — **всі українські лікарі-дентисти повинні — згідно з § 24 виборчої ординації устійнити спільно своїх кандидатів на членів ради і лише на них віддати всі свої голоси. Голосування є тайне і відбувається картками,** де є виписані кандидати: запроектовані виборчою комісією, або самими виборцями. Голосувати можна **особисто** переданням картки в коперті предсідникові виборчої комісії, який кидає її до урни, або поштою. В цьому останньому випадку виборець надсилає до виборчої комісії коперту до голосування з карткою з кандидатами. Цю коперту пересилає в більшій коперті, на якій подає своє імя, прізвище та адресу з написом на передній стороні „вибори" Цю коперту, що в ній є коперта до голосування, слід висилати як поручений лист. Голосування відбувається від год. 9-ої рано безперервно до год. 9-ої вечором. По скінченні голосування виборча комісія обчислює число голосів. Членами ради та їх заступниками є ті члени, які дістали найбільше число голосів. По оголошенні висліду виборів в урядовому часописі **кожний виборець має право зголосити до 14 днів від дня оголошення спротив на письмі до Начальної Лікарсько-Дентистичної Палати на руки предсідника виборчої комісії; згадана Начальна Палата** вирішує спротив по **переведенні дослідів.**

•

У справі зорганізування участи українських лікарів дентистів у виборах до ради окружної лікарсько-дентистичної палати у Кракові слід **негайно** звернутися за ближчими інформаціями до лікаря-дентиста **Романа Войнаровського** на адресу: **Косів** — пансіон „Вікторія" до 1. вересня ц. р. (опісля: Львів, вул. Трибунальська ч. 1.). Українські лікарі-дентисти повинні негайно поінформуватися в лікаря Р. Войнаровського, щоб узгіднити спільних кандидатів на членів ради і тому повинні теж подати свої адреси та інших українських лікарів-дентистів з даної місцевости.

——o——

Як притягали до карної відповідальности учителів (-ок) за побиття дітей.

В часописі „Український Бескид" з 19. м. м. (ч. 23) появилась новинка такого змісту: „В Дернові, пов. Камінка Струмилова, учителька Марія Войцеховська побила по лиці 11-літнього Матвія Курія у школі підчас науки за те, що дивало виписав висловів з „рз". Удар в лице був такий сильний, що відразу потекла хлопцеві кров з носа так, що навіть лікар не міг спинити крови. Батько дитини зізнає, що хлопець пролежав 3 дні хорий і боявся приходити. Оглядана лікарем д-ром Лемішкою дитина має опухлий ніс, зачопований кроваворопним струпом, крім того на лиці й носі має 12 ропних струпів, що правдоподібно походять від закаження нігтями учительки. Це ще один доказ — що побивання дітей „научителями" перейшло в „педагогічну" методу".

Виринає питання, чи державні учителі можуть пристосовувати тілесні кари, якщо ні — яка це провина? В подібній справі Найвищий Суд видав таке орečення з 3. червня 1937. р. 2 К 650/37: Найвищий Суд у Варшаві вияснив, що нарушення тілесної нетикальности є справді провиною зі ст. 239 § 1 к. к., що звучить так: хто вдарить чоловіка або в інший спосіб нарушить його тілесну нетикальність підлягає карі арешту до року, але картання дітей побиттям доконане учителем, який на основі ст. 22 к. к. є урядовцем — є вже злочином зі ст 286 § 1. к. к. тому, що не вважаючи на спеціяльні управнення, що їх посідає учитель супроти дітей — пристосування якихнебудь тілесних кар, себто і звичайного биття є заборонене статутом публичних шкіл (Денник Розпоряджень Мін. В. Р. і О. П. ч. 14 з року 1933 поз. 194). На основі 286 § 1 к. к. урядовець підлягає карі вязниці до 5 літ, який переступаючи свою владу або не доповнюючи обовязку — ділає на шкоду публичного або приватного інтересу. Отже може би так батьки 11-літнього Матвія Курія скористали з цього оречення Н. Суду і потягнули Марію Войцеховську до карної відповідальности.

Подав обор. **Р. Д., ем. суддя.**

ВІДСОТКИ ВІД СУДОВИХ ДЕПОЗИТІВ.

Міністр справедливости Грабовський видав обіжник у справі опроцентування грошевих сум, складаних до судового депозиту. Отже від суду залежатиме, чи грошева сума буде опроцентована. Якщо суд згодиться на це — відсотки від грошевих сум сягатимуть місячно **2 проц.** Далі міністр доручив, щоби президенти окружних та апеляційних судів підчас своєї візитації основно провірювали судову адміністрацію, стан актів і т. д. Далі міністр доручив, щоби президенти окружних та апеляційних судів ходили на судові засідання у цивільних і карних справах.

Сторінка без політики.

В обороні кота.

Що таке кіт? Возьміть до рук славного Брема „Ілюстроване життя тварин" і там прочитаєте: „Це тваринка прегарної вдачі, чепурна, чистенька, принадна, мила. Кожний її рух гарний і приємний, подивугідної меткости. Ходить рівномірно і ступає оксамитними лапочками безшелєсно. Кіт — гордий, привязує більшу вагу до свого способу життя, як до харчу. Його досконала будова тіла, нагадує молодого лева чи мініятурового тигра".

Вже у старовину вважали кота за мудру, гарну та пожиточну тварину. При описах домашньої ідилі не бракувало ніколи муркітливого котика.

Великі і славні люди любили товариство котів: Петрарка, Дант, Торквато Тассо, Ґете, Лессінґ, Геббель, Скарлятті. Французького кардинала та міністра Рішеліє кіт не відступав при найважніших дипльоматичних нарадах, сидячи при його бюрку. Маляр Ґотфрід Мінд ціле своє життя присвятив малюванню котів. В останніх часах почалася нагінка проти котів зі сторони товариств охорони птахів. А проте, коли порівняти ту невеличку, смішно малу кількість пташат, що гине від котів і ту величезну кількість птахів, які вбивають люди, то кіт виходить зовсім невинний.

Є теж багато осіб, які топлять молоді котенята, а інші, що зачиняють перед котами двері. Хибний є погляд, що кіт не може бути вірний і привязаний. Не так давно у Варшаві кіт загриз на смерть напасника, що хотів убити його господиню. Є давній переказ про те, що Магомет відрізав полу свого плаща, щоб не збудити кота, який спав на ньому. Магометанам закон заборонює убивати псів і котів.

З природи кіт не є фальшивий. Його злодійкуватість буває часто виною людей, що не годують його, як треба і він примирає голодом. Кіт, якого захистили, коли він тинявся по вулиці у голоді та холоді, вміє проявити свою вдячність. Відомо, що він сильно привязується до місця, де живе і не любить його зміняти. Недавно ми читали статтю одного вченого, який поставив собі питання: яке створіння на світі найдосконаліше? Він довго не міг знайти відповіди на це. Аж раз проходячи мостом над Сеною в Парижі побачив, як по шнурі над водою йшов кіт, так спокійно, самовпевнено і при цьому обережно, чутливо прислухуючися до всіх звуків, що доліталн з усіх боків із міліонового міста. Тоді він рішив, що щодо будови тіла, вигляду і доцільности всіх органів нема досконалішої тварини від кота.

Валерія Дудкевич.

З усіх кінців світа.

Американські лікарі почали з незвичайним успіхом уживати для лікування астми сполуку гелія і кисня.

Ісляндці рішили піти за прикладом данців і плекати в себе банани та південні овочі. Хоч клімат у них препоганий, але гарячі джерела ґейзерів допоможуть їм виплекати пальми спроваджені з Ямайки.

Совітський уряд висловив згоду — як повідомляє англійська преса — звернути Польщі корону і скиптр Станислава Понятовського. Переговори в цій справі велися... 18 років.

В англійському міністерстві переводять спис робітників. Один із репортерів поцікавився їх прізвищами і ствердив, що є там 37 таких, що звуться Стенлі Болдвін, колишній англійський премієр, 17 Вінстонів Черчілів і один Рамсей Мекдональд. У списі є 406 тисяч Смітів і 305 тисяч Джонсів, що є найбільше поширеними англійськими прізвищами. Багато прізвищ прекумедних, таких як Буенос Айрес і що означають такі предмети: Ріка Йордан, Рання Роса, Порожній Базар, Дуже Дивний, Елеґантний Офіцир тощо.

Великі париські купці створили комітет, що почав орґанізувати „Тиждень мужеської елеґанції". Мета — заохотити парижан одягатися дбайливіше та чепурніше. Мужчини у Парижі (за винятком відомих чепурунів), зовсім не дбають про свій вигляд, носять роками старі капелюхи, штани, плащі, без огляду на моду. Згаданий тиждень пропаґанди протягнеться від 18. липня до 25. Реклямова афіша кличе: „Будьте елеґантні, щоб подобатися, щоб підтримати славу французького смаку і щоб причинитися до загального добробуту".

Коло грецького міста Олімпу в тім місці, де колись Демостен мав свою славну промову, відкопали неоціненої вартости предмети в руїнах добре збережених домів.

У Голівуді винайшов якийсь Йосиф Валентіно таку призму для кінового апарату, що зможе давати плястичні знимки.

На північ від Пекіну в області Чанґу відкрила льондонська наукова експедиція забуте монгольське місто зі 100 святинями. Усередині міста стоїть палата з XIII. стол. монгольського цісаря Кубля Хана; є там сліди небувалої колишньої пишноти.

Італія дістане нових 21 радіових висильних станцій.

Таємниче душегубство з Гудсонської ріки.

У Ню Йорку закінчився один сензаційний процес. Джона Поля Бательта засудили на досмертну вязницю.

У травні минулого року оженився відомий американський спортовець Джон Поль Бательт. Він багатий, мешкає при славній Парк Авеню, гарний, подобається жінкам. Жінку він вибрав собі зпоміж багатої аристократії. Вона була скромна, не наслідувала екстраваґантних міліонерів, дивилася розумно, тверезо на світ, була природна. Часописи писали про зразкове щасливе подружжя. Минуло кілька місяців.

Аж ось одного дня поліція виловила в Гудсоні потопельника. Ствердили, що покійний це був відомий льотерійний грач і „перегонівець" Чарльс Морріс. Він мав на тілі знаки ножа. Всі гадали, що він був десь щез. Неважко було ствердити, що його вбили. Він довго лежав на дні ріки з цементовим відливом, щоб не міг виплисти наверх, але коли вода прожерла цемент, тіло показалося. Не виключене, що якийсь скір корабля розбив цю хитро придуману домовину.

Нерозяснені здогади

Усі познаки поліції звернулися в бік Бательта як убийника. Ми не знаємо мотивів, але видко вони мусіли бути поважні, бо поліція довго вагалася, чи можна такого багатого, шанованого спортовця арештувати. Після тижневих допитів Бательт заломався і признався, що вбив Морріса на тиждень перед своїм шлюбом. Але мотивів свого вбивства не виявив. Суд мусів приняти дефініцію „душегубство другого ступня" доконане в афекті. Кара — досмертна вязниця. Ніодною рискою Бательт не зрадив на суді свого схвилювання — стояв як задубілий.

Здогади йшли в ріжних напрямках. Можливе, що Морріс позичив Бательтові більші гроші і він програв їх. Міг бути і заклад між ними на якусь міліонову суму,а пізніше прийшло до суперечки, з якої не було іншого виходу, як смертельна розправа — з ненависти. Не виключене, що Морріс був кандидатом до руки дівчини, з якою Бательт хотів оженитися або що він якимись скандальними ревеляціями хотів припинити це подружжя. Якби Бательт міг був виявити правду то можливе, що ріжні обставини злочину булиб злагіднили його кару. Американське судівництво мало знає випадків такого кримінального злочину, коли багата інтелігентна людина зважилася свідомо на ганебне душегубство, призналася до нього і не хотіла, — боронитися. Можливе, що вязниця таки приневолить Бательта до сповіді. Його молода жінка покищо дістала розвід і виїхала. Американці певні, що таємниця вбивства Морріса виплине ще колись, як його тіло із дна Гудсонської ріки

—o—

НЕСПОДІВАНКИ В ПАРИСЬКІЙ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ.

Париська Академія Мистецтв призначує щороку великі нагороди т. зв. „римські" за найкращі праці на загально завдану тему для своїх слухачів. Цього року дістав таку нагороду 26-літній Анрі Жан Бернад за працю з архітектури і 29-літній Еліо за працю із ґравюри. Ця друга нагорода викликала збірний протест студентів, які обвинувачували професорів, що нагородили — пляґіятора. А саме в салях Академії висить на стіні колись у 1894. р. нагороджений такою самою нагородою малюнок Дешено з тою самою темою — „Юдита показує народові відрізану голову Гольоферна". Товариші Еліо твердять, що він попросту позичив собі найважніші мотиви з того твору. Але професори є іншої думки і не називають доброго впливу „пляґіятом". Еліо, згідно з умовою конкурсу поїде на рік до Риму, де у славній віллі призначеній для лавреатів конкурсу, зможе завдяки великій стипендії, спокійно працювати. Разом із ним поїдуть теж дві молоді жінки — Рафін, що дістала другу нагороду ґравюри і справжня лавреатка 25-літня Маделена Лявентір, що дістала велику нагороду за найкращий образ. Це подія рідка. Лявентір маленька, непоказна дівчина, донька париського купця. Її товариші, згідно із принятим звичаєм, скупали її на подвірю у великому басені

КУЛЬТУРА.

Старий китайський дипльомат Лі-Тчінг-Ван, який обїхав цілий світ і був представником „Небесної Імперії" в кільканацять державах, так висловився про культуру ріжних народів:

Якби наша китайська культура запанувала над світом, тоді земля перемінилась би у крамничку, курильню опію і заквітчаний корабель.

Якби арабська культура запанувала над світом, тоді світ став би гаремом і лазнею.

Якби американська культура запанувала над світом, тоді світ став би фабрикою, боксерським рінґом, кіном і мюзік-голом.

Якби англійська культура запанувала над світом, то він перемінився би у корабельню і торговельну контору і спортовий майдан.

Якби еспанська культура запанувала над світом то це був би манастир і арена для боротьби биків.

Якби російська культура запанувала над світом то світ став би заведенням божевільних і мітинговою салею.

Якби німецька культура запанувала над світом то це булаб касарня і лябораторія для виробу дітей.

Якби французька культура запанувала над світом то це булаб мистецька вистава і кабарет з кафешантаном.

Тепер нехай кожний читач відповість собі сам на питання, як виглядав би світ, якби над ним запанувала українська культура. Нам здається, що це був би хор у народніх строях, його члени сварились би, чому завчасу не подумали про його кращу орґанізацію.

—o—

ВЕСЕЛЕ

У ресторані.

— Маєте раки?

— Саме варимо одну порцію

— Принесіть, щоб побачити. ... дуже малі. Яка ціна?

— Пять золотих порція.

— Подивіться! чорні раки почервоніли ... соромлені, що ви ставите такі ціни.

Відпочинок.

— Якже-ж ти, Марусю, використала мій виїзд? Відпочила за той час, коли мене не було дома?

— Так, прошу пані. Я вже від тижня ... обіду собі не варила.

— А то чому?

— Бо вже всі тарелі брудні, і я не маю з чому їсти.

Велика втрата для мовознавства.

Смерть М. Трубецького.

З кінцем червня прийшла через Прагу вістка, що 25. минулого місяця вмер по довгій недузі, відомий мовознавець, Ніколай Трубецкой. Покійний був політичним російським еміґрантом, що тішився серед своїх земляків великою повагою спершу як визнавець дуже поширеного серед російської еміґрації т. зв. евразійства, а далі, коли він відійшов від евразійства — як визначна наукова сила, першорядний лінґвіст. Коли по смерти проф. Вондрака опорожнилася катедра слявістики на віденському університеті, фільософічний факультет того університету спинився на особі Трубецького, і він займав від яких десятьох років, до самої смерти цю катедру, звязану з іменами Міклошіча та Яґіча.

Трубецкой був дуже діяльним членом „Лінґвістичного Гуртка“ у Празі, виступав на всіх міжнародніх лінґвістичних зїздах і хоч нечасто навідувався з Відня до Праги — своєю лінґвістичною методою був тісно звязаний із „Гуртком“ і тішився серед його членів великим поважанням.

Празький „Лінґвістичний Гурток“ підходить до лінґвістичних дослідів із фонольоґічного становища, себто розсліджує й досліджує мовні явища з погляду структуральних законів мови та з погляду — функцій, які ті явища в мові мають; усупереч давнішої школи т. зв. молодограматичної, яка роздрібнювала мову, фонольоґи студіюють мову, як систему. Прихильник фонольоґічної методи, пок. проф. Трубецькой полишив багато фонольоґічних праць, при чому фонольоґічну методу використовував він не тільки при розслідах живих мов, але й давно вимерлих (його клясична праця про полабську мову, її будову й систему). Звичайно, його праці торкаються найбільш російської літературної мови, алеж займався він, крім цього, головно кавказькими й фінськими мовами, і своє велике знання тих мов використовував для ріжних теоретичних фонольоґічних міркувань. Система фонем, себто звукових типів у поодиноких мовах.

Професор словянських мов, Трубецкой мусів визначити своє становище й до української мови. Із своєї батьківщини виніс він принятий у російській науці історичний погляд про т. зв. праруську єдність, і цієї теорії, коли мати на увазі історію мови, він придержувався доти, доки його цікавила діахроністична (історична) метода досліду мовних явищ. Це й видно із його статті, що її помістив він у „Цайтшріфт фір слявіше Фільольоґі“ 1925 р. Може цей погляд у нього залишився й на далі, поглял спірний, на хитких збудований основах. Те цього ми не можемо докладно простежити, бо Трубецкой круто повернувся від цієї методи й на цю тему вже пізніше не висловлювався. Правда, доводилося у приватних розмовах стверджувати, що, мовляв, із історичного погляду питання самостійної будови української мови для нього важке, неясне, алеж зовсім ясне з погляду сьогочасної будови української мови, мови цілком окремої, самостійної, із своїми цілком окремими, ориґінальними й цікавими структуральними законами. У своїх френольоґічних працях він скрізь трактує самостійно явища української мови й на кожному кроці зазначує їх питоменність (між іншим, уживає виключно терміну „украініш“, „украініше шпрахе“, „украініше Діялекте і т. д. — майже всі свої праці писав він по-німецьки). До ясного погляду на українську мову допомогло йому, росіянинові, що у своїй батьківщині не чув живого українського слова (народився 1890 р. в Москві, жив увесь час до еміґрації в Росії) те, що в „Лінґвістичному Гуртку“ у Празі стрінувся з українцями і що мав нагоду почути живу українську мову від своїх студентів українців у Відні

Із цим своїм науковим переконанням Трубецкой не ховався ніде перед своїми земляками і перед кожним його боронив. Коли 1929 р., після I. Зїзду славянських фільольоґів у Празі, розюшені московські учасники зїзду, застрашені т. зв. „українським засілієм“ (воно так зле не було з цим „засілієм“, бо й так українська участь у конґресі не була така з орґанізаційного погляду, як це ми хотілиб) скликали росіян на окрему нараду, що їм робити з українцями, й на цій нараді накидалися на „український сепаратизм“ — Трубецкой, зовсім спокійно забрав голос, висловив свій лінґвістичний погляд на українську мову і щоб довго не говорити, показав зібраним науковий збірник на честь проф Баґалія на 2.000 сторінок друку...

— Ось вам, панове, найкращий доказ, що нічого штучного в українстві нема!

Вклонився й подався на своє місце.

Знаємо, що російська еміґрація, хоч і шанувала його, ховалася за його авторитет, але його... не любила.

З Трубецьким сходить у могилу великий учений, обєктивний дослідник, неабиякої міри слявіст. І для віденського університету, і для славянської, а то европейської науки це — велика втрата. Не так легко можна буде поповнити ту прогалину, яка повстала через смерть Трубецького у слявістиці, і головно — в фонольоґічній меторі досліду мовних явищ...

Василь Сімович.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ

Камінка Струмілова.

На першу вістку про смерть ґен. Мирона Тарнавського зарядив голова П. Н. К. в Камінці Стр. жалібні сходини представників усіх товариств повітових і місцевих установ, як теж бувших членів Української Армії. Такі сходини відбулися 30. VI. в год. 18. у салі Народнього Дому, на які прибуло 60 людей.

Жалібне зібрання відкрив коротко бувший старшина УГА д-р Іван Лемішка, згадавши про світлу постать Вождя. Цієї промови приявні вислухали стоячи і пізніще 1-хвилинною мовчанкою віддали почесть Покійному. Другий реферат — спомин виголосив д-р Петро Мінко, б. поручник УГА.

По рефераті зібрані постановили проголосити одномісячну жалобу й окремими клепсидрами від б. вояків УГА, від П.Н.К. й української молоді повідомити повіт та місцеве громадянство про смерть та похорон Начального Вожда, як і про торжественне богослуження за душу Покійника.

На другий день, 2-го липня цр., відправив о. шамб. Цегельський в асисті о. Евгена Дмитрука і діякона Івана Давидовича заупокійне богослуження враз з панахидою у вщерть виповненій церкві. О. шамб. Цегельський виголосив глибоко продуману проповідь. Зібрані зложили в часі панахиди 24 зол. на тревалий памятник Вождові.

Того самого дня вислано окреме кондоленційне письмо до „Молодої Громади“.

В похоронах у Львові взяла участь дуже численна делеґація б. вояків, громадянства та молоді з Каменеччини.

Майже в кожній місцевости повіту відбулися заупокійні богослуження та жалібні сходини.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 17

НА БАЛАГУРСЬКА. 2

Товариський зїзд.

Іван жартував, але Ірка здається не бачила його, бо якось поважно задумалась і бомкала:

— Так, так, але тема? де тему взяти? У світі мало буваю, мало переживаю...

— Що? моя жіночка зацікавилася конкурсом! Браво! Зараз тобі поможу шукати теми. Ось зараз, о є!.. Опиши, наприклад, як то Ромчик дістав від тебе в шкіру, що подер нову панчоху, а показалося, що то псисько пробував своїх молодих зубів на дитячій панчішці. Або — ще! — ти запросила на обід паню Н. а ябчанку подала солену, бо ти помилилася і замість цукру дала соли... Або як Параска казала, що хтось украв твою комбінацію на стриху, а ти її знайшла у куфрі Параски.

— Буде вже; буде; це глупі теми, а дотого кожна та історія кінчалася сльозами або бійкою. А тут має бути п-о-г-і-д-н-а новеля, розумієш? А ти так не міг що написати? Заробиш. Ти колись такі гарні любовні листи писав до мене! — атакувала Ірка Богу духа винного чоловіка.

— Я, я?.. — перелякався Іван — я писати? Сохрани мене Господи від критики, цензури і тим подібних приємностей! Ти, що іншого, пробуй! — врештою я жартував, щоб тебе трохи скусити... Не хочеш, то ні...

Але вже пропало. Не знати, чи то було в такому гуморі сказане, чи на такий стан душі Ірки ... досить, що Ірка взяла часопис у руки і перечитала раз і другий умови конкурсу. А що, як так? — думала — не святі-ж горшки ліплять. Та і письменник, заки став письменником, мусів пробувати. Сіла на фотелю коло бюрка і думала, думала... Іван раз і другий поглянув у сторону жінки і нишком усміхнувся. „Добре, що запрятала собі голову чим іншим, буду мати спокій з тим зїздом!“

А Ірка дерла тимчасом кусник ґазети на ще дрібніші кусники, гляділа у куток кімнати і усміхалася до своїх думок. Нараз тріпнула рукою по бюрку і радісно кликнула:

— Маю!

— Що таке? — підняв голову чоловік, що збирався вже засипляти — що маєш?

— А тему. Зараз сідаю і пишу.

І вона з грюкотом присунула фотель до бюрка і стала шукати в шуфляді за папером. Іван похитав головою.

— Якто? так відразу ти найшла тему, сідаєш і пишеш?

— Авжеж — кивнула самопевно жінка головою. — Надхнення, розумієш? треба користати, поки є. А знаєш? буду писати про тебе...

Папір білівся вже на бюрку і Ірка мачала перо в чорнило.

— Отже зачинаю...

Іванові відразу пройшла охота до спання.

— Ірка, ти поважно про мене?

— Авжеж. хіба не можна? Література не бавиться в ніякі огляди навіть супроти найближчих. Так, життева правда передовсім... — захоплювалась своєю темою.

— Слухайно, а можеб ти так узяла собі за тему, котру зі своїх знайомих? Чому саме мене? Що я тобі завинив? — просився Іван трохи жартуючи.

— Ні, не можна, моглиб образитися! — впевняла Ірка

— Но, а я, я не числюся? Як ти щось такого на мене понаписуєш, будуть люди з мене сміятися! Не хочу! Чуєш, не хочу і не дозволю! Кинь це Ірчик, то не має жадного сенсу! Іди, чуєш! там діти щось чубляться... А я чаю хочу...

Іван піднявся вже з отомани і сів. Дивився безнадійно, як бігало по папері перо, поскрипуючи в руці жінки. Ірка не відповідала на всі ті переконування чоловіка, занята своїми думками. Врешті дала крапку і спинилась.

До нічого перо — сказала — не маєш ліпшого?

— То письменниця до нічого. Маєш там у скритці нове, але і то тобі нічого не поможе! — хотів її докучити і знеохотити.

— Я чаю не можу допроситись, діти вереск счинили, а вона собі пише... А то я собі клопіт наголову напитав! — жалувався Іван поглядаючи з-під ока на жінку. Слова чоловіка відбивались від Ірки як мячики, ні трохи її не боліли ані трівожили. Поволі закладала нове перо і зневажливо говорила:

— То нічого. Ти від чого тато? успокій сам діти і скажи собі дати чаю, Параска зробить. А ти мені не перебивай, бо видиш, що я занята...

Іван устав зрезиґнований і вийшов до другої кімнати. Там Ромчик рвав деревляному коневі конопляну гриву, а менший Юрчик валив братика маленьким кулачком по животі і кричав, аж шиби дзвеніли.

— Тихо діти — що то за вереск? Галю, чому не успокоїш братчиків? — спитав сердитий батько старшеньку донечку.

— Та, бо вони мене не слухають — оправдувалось дівчатно — оба хотять вилізти на коня і один не хоче другому уступити.

— А то впертюхи! тихо, бо оба наберете, а диви геть коневі гриву обірвав, тепер кінь не схоче їхати! Будьте чемні, то дістанете десять сотиків на цукорки — закінчив вже ласкаво.

— А мамуся, де мамуся? — допитувались діти. — Ми хочемо до мамусі!

— Там не можна іти! — стримав їх тато — мама тепер занята, пише...

— Мамуся лист пише? — спитала дівчинка.

— Ні, щось страшніше. Але ви тут будьте тихо, а ти Галю, скажи Парасці щоб принесла мені чаю до моєї кімнати. —

(Далі буде).

Буськ.

За почином проводу Камінки Стр. скликав д-р М. Струтинський дня 2-го VII. жалібні сходини місцевого громадянства на год. 7. веч. до місцевої читальні. До численно зібраних промовили: д-р Струтинський, д-р Ваврик і д-р Бай, після чого приявні однохвилинною мовчанкою вшанували память померлого Генерала.

Дня 2-го липня в год. 9. відправив о. радн. Калиневич заупокійне богослуження, та в год. 4. попол. панахиду при живій могилі, вбраній цвітами та вінками. Співав місцевий хор.

Читальня „Просвіти" і Т-во „Сокіл" вислали окремі кондоленційні телеграми до Львова. На похороні була теж делеґація з Бузеччини.

НОВИНКИ.

— **Лікар-дентист Сичула Володимир, Ярослав,** абс. Стоматольоґ. Академії у Варшаві, відкрив канцелярію й ординує **в Тернополі, вул. Пілсудського 18.** Власна технічна робітня. 1526 —3

— **Музичне Товариство ім. М. Лисенка, Філія Стрий** оголошує оцим конкурс на посаду учителя фортепіяну і теоретичних предметів, а заразом управителя Музичного Інституту в одній особі. Подання проситься слати найдальше до дня 20. серпня ц. р. на адресу: В Котович, Стрий, Лелевеля 36. 1533 1—2

— **У Черчі** відбудеться дня 21-го ц. м. „Вечір живого слова" Л. Кривіцької. Управа живця-Черча хоче не тільки розважити своїх численних гостей, але і дати їм змогу послухати творів наших кращих поетів.

— **„Рута".** Під цим наголовком появилось у Львові з датою 15. липня 1938 р. 1-ше число місячника, що є органом плянтаторів ліково-промислових ростин. Адреса редакції й адміністрації „Рути": Львів, Скарбківська 35, тел. 218-68. Поодиноке число коштує 20 сотиків.

— **Арештування урядовця в Турці.** Дня 11. ц. м. поліція в Турці арештувала урядовця Філії „Просвіти" Андрія Горечка і відвезла його до Самбора. Причина арештування невідома.

— **Український скрипак у льондонському радіо.** Льондонська радіо-стація Брітіш Бродкастінґ Корпорейшен, запросила нашого скрипака Богдана Губіцького, щоб він узяв участь у програмі, що її радіо-стація буде надавати на коротких хвилях 22. серпня ц. р. для всієї британської імперії. Гра п. Богдана Губіцького почнеться в год. 4.10 ранком (льондонський час) і буде тревати майже пів години. На програму складаються твори Рахманінова, Вуфа, Маттесона, Венявського і Римського-Корсакова. Українських творів цього разу у програмі немає, бо замовлені, не прийшли на час. (Укбюро Льондон).

— **Золота медаля за збірку українських марок.** Англійська преса широко описує величаву виставу поштових марок, що відбулася у Празі від 26. червня до 4. липня ц. р. „Дейлі Телеграф" з дня 4. липня подає також імена тих, що дістали відзначення за свої експонати. Між ними находиться також імя п. С. Макогін з Бостону, яка дістала золоту медалю за свою збірку українських поштових марок. Ця збірка була одною з найкращих і безсумніву зробила українській філятелістиці чималу рекляму. Складалася вона з 400 аркушів, які творили цілість, три прегарні альбоми, оправлені в синє полотно зі золотим тризубом і написом. (Укбюро Льондон).

— **Далі розкопують могили наших стрільців.** Минулого понеділка прибув відділ робітників в асисті поліції на Золоту Гору в Щирці коло Львова, де спочиває хорунжий Полотнюк та інші вояки УГА на цвинтарному посвяченому майдані, і почали розкопувати камяну могилу. В одній домовині добре збереглися рештки військового однострою. Поліція заявила, що має приказ від воєвідства зліквідувати цю могилу.

— **Обіжник у справі злої поведінки з кіньми** видав мін. Славой-Складковський до воєводів. Згідно з обіжником поліція має звертати увагу на ранених, хворих, або вимарнілих наслідком злої відживи коней, що їх далі вживають до праці і має доносити на людей, що вживають цих коней до праці. На шию такого коня треба накладати лякову печатку на тектурі або дошці. Повітова адміністраційна влада має видавати заборони вживати такі коні до праці. Кари за злу поведінку з кіньми, за перетяження їх працею або вживання хворих коней до праці будуть загострені.

— **Жахливе положення молодих будівельних робітників у Львові.** Здавалось би, що в часі масового відновлювання камениць у Львові, між будівельними робітниками нема взагалі безробіття, бо ще ніколи не було для них такого доброго сезону як саме тепер. Так теж кожному здається, але так воно не є. До праці не приймають молодих будівельних робітників, хоч з початком цьогорічних сезонових будівельних робіт на одній з конференції воєвідських директорів „Фонду Праці" у Варшаві рішено розвязати проблему безробіття саме між молодю. Тимчасом новий директор „Фонду Праці" у Львові заявив делеґації безробітної будівельної молоді, що не має фондів, щоб дати їй працю впр. при будові спортових площ, як це було минулого року. Тоді делеґація будівельної молоді звернулася до львівського воєводи, який заявив, що має ще майже 100 безробітних і мусить їм дати працю. Справу безробіття між молодю велів ще раз зясувати директорові „Фонду Праці", який свого становища не змінив і молодь далі залишається без праці. Невже нема виходу з цього положення? Адже істнують табори праці, де беруть молодих хлопців. Невже бодай там не можна примістити цієї безробітної молоді зі Львова, для яких нема цього року фондів на роботи з „Фонду Праці"?

— **Нова польська туристична організація.** Недавно львівське воєвідство покликало до життя „Звйонзек летніскова-туристични „Бещади" з обсягом діяльности на львівське воєвідство. Головою нової організації є інж. Т. Верещинський, до управи входять представники самоуправи, культурно-освітніх та господарських організацій. Зорганізовано курс для туристичних інструкторів у повітах і громадах та зладжено проект туристичних інвестицій на найближчі два роки.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка авто наїхало при вул. Ягайлонській на трьох робітників: Василя Теліщука, Миколу і Василя Надоптів, власників візків та їх зранило. — Шофер Прокіп Сех відвіз усіх трьох до рятункового поготівля. — Між приятелями шлюсарем Маріяном Демчишином і бляхарем Володимиром Лучкою дійшло до бійки, яка скінчилася стріляниною і зраненням Демчишина. Причиною бійки було підозріння Демчишина, що його жінка зраджує його з його приятелем.

— **Нещасливі випадки.** У Серетці пов. Зборів пісок присипав Станислава Кусяка; добули його без життя. — С. Барбека впав з драбини у Львові при вул. Волинській 6 і зломив ногу. — І. Житніцький на шляху Золочів-Львів наїхав мотоциклем на фіру, впав з мотоцикля і зломив ногу.

— **Краєва хроніка.** В Перемишлі заборонила влада купатися в Сяні у звязку з поширенням прищиці, але над Сяном повно людей. — Під кола поспішного поїзду кинулася 40-літня Анна Гуралевич, жінка залізничого будника і згинула на місці. Причина самогубства невідома. — На пасовиську в Серетці, пов. Зборів земля присипала Ст. Кусяка підчас добування піску. — Над Ворохтою лютувала минулої неділі страшна буря зі зливним дощем. Вода у Пруті піднеслася на півтора метра і позривали кладки. — В. Кільчицький, засуджений на досмертну вязницю, вискочив з вікна станиславівської вязниці, щоб відібрати собі життя, але лише важко поранився.

— **Свастики жидівської продукції.** Від якогось часу на Гіоморі та в Данціґу масово продають цукорки, запаковані в папір, на якому надрукована гітлерівська свастика. Поліція викрила, що ті цукорки продукує одна познанська фабрика, а свастики на опакуванні друкує одна з варшавських жидівських друкарень.

— **Дівчинка зовсім здичіла в лісі між медведями.** Турецька преса повідомляє, що в лісах Бруса вдалося ловцям віднайти дівчинку у віці 12—13 років, що її схопили медведі ще дволітньою дитиною. Дівчину примістили у шпиталі в Бакіркосі над Босфором під обсервацією лікарів-психіятрів. Дівчина кидається на людей, драпає, кусає, бурмоче мов медвідь. В перших днях свого побуту у шпиталі дівчина, замісць митися, облизувалася мов звіря. Наслідком десятилітнього життя між дикими звірятами дівчина є ненормальною і лікарі не мають надії вилікувати її. Ловці, які її зловили, оповідають, що вона зробила на них підчас схоплення страшне враження. Була зовсім нага, її тіло було покрите шерстю, волосся довге на метер, нігті дуже довгі і закривлені.

— **Згоріла рафінерія нафти.** У стейті Ню-Йорк згоріла рафінерія нафти товариства „Сінклер Ойль". Підчас пожежі вибухло 13 великих збірників нафти. Згинули три особи, які приглядалися пожежі, 50 важко або легко ранених.

— **Страшна смерть у церкві від грому.** В останніх днях лютувала над Чехословаччиною страшна буря з громами і зливним дощем. Минулої неділі грім ударив у церкву в селі Становo на Закарпатті, де було повно людей на богослуженні. Грім убив дві особи, одну важко ранив, 25 осіб лекше.

— **Дві летунські катастрофи.** Гидроплян, призначений до норвесько-французької експедиції над Ледовим Океаном упав до моря підчас лету з Осльо до Алезунд. Летун вирятувався, доплиаючи до берега. — У Парані підчас вправ вибухла бензина в одному з військових літаків. Летун згинув, механік і радіотелеграфіст важко ранені.

— **Велика автобусова катастрофа.** На одних з переїздів недалеко залізничої стації Кокімбіто в Арґентині льокомотива наїхала на автобус і знищила його. Підчас катастрофи згинуло 11 осіб, 5 важко ранених. — На стації Альт-Реблін у Німеччині вивернувся поспішний поїзд. Машиніст і кондуктор ранені, палій згинув.

— **Національна Олімпіяда в Ковні.** Минулого понеділка почалася в Ковні литовська національна Олімпіяда, що її відкрив президент Сметона. В Олімпіяді бере участь понад 1.000 спортовців з Литви і з усіх держав, де живуть литовці. Минулої суботи спортовці пішли походом на гріб Невідомого Вояка, де запалили смолоскипи, що ними запалили на стадіоні олімпійський вогонь. Кожна делеґація йшла у поході з прапором тієї держави, з якої прибула. Змаганням приглядалося понад 10.000 видців.

— **Косять косами, бо машини понищені.** Большевицька преса пише, що селянство страшенно невдоволене машинами. В колхозі „Серп і Молот" у ленінградськім районі селяни косять косами, бо машини нездатні до ужитку. Косарки мали скосити 2 га сіножати денно. Тимчасом селяни більше косять косами, ніж косарками. Тому що за невиконання на час робіт спадають на селян гострі кари — селяни бороняться перед уживанням машин, що празнють працю на полі, замість її приспішити.

— **Новий подвиг американського летуна.** Каліфорнійський летун Дуґляс Коріґен, який вилетів минулої неділі вечором, осів у понеділок в год. 2.30 пополудні в Бальдонель в Ірляндії. Підчас злету летуна з летовища Фльойд Беннет ніхто не здогадувався, що Коріґен полетить понад Атлянтійський Океан бо його літак був старою машиною того самого типу, що на нім перелетів полк. Ліндберґ Атлянтійський Океан. До того Коріґен не мав радіостації на свому літаку. Коріґен перелетів Атлянтійський Океан за 28 годин і 13 хвилин. Журналістам у Дебліні Коріґен заявив, що прилетів до Ірляндії помилково. З нюйорського летовища висмикнувся летунській владі, що заборонила йому вертатися до Льос Анджельос у Каліфорнії. Коріґен задумав вернутися до Каліфорнії, але помилково полетів у напрямі Европи. Освіши на летовищі коло Дебліну, Коріґен зателеґрафував до посольства Злучених Держав, але урядовець не хотів навіть з ним говорити, міркуючи, що це якийсь божевільний. Тому Коріґен сам мусів їхати самоходом до посольства у Дебліні.

— **Бомбовий замах на домівку щоденника.** До домівки філії льондонського щоденника „Дейлі Мейль" у торговельній дільниці у Бельфасті вкинено бомбу, що заподіяла великі шкоди. Бомба знищила виставові вікна. Здогадуються, що бомбу кинено зі самоходу і що цей атентат був протестом ірляндських націоналістів проти становища, що його займає згаданий щоденник в ірляндських справах. Ніяких жертв в людях не було. Поліція дотепер не зловила атентатчиків.

— **Масове затроєння большевицьких вояків.** На території воєнної білоруської округи у т. зв. літніх воєнних таборах невідомі люди продавали воякам хлібний квас. По спожиттю квасу майже всі вояки важко занедужали з проявами затроєння. Офіційний комунікат каже, що багато вояків померло у страшних муках.

— **Ріжні вісти.** Всі італійські урядовці носитимуть підчас служби спеціяльні однострої. — Орґанізація німецьких комбатантів у Чехословаччині рішила приступити до орґанізації судетських німців Генляйна. — Дирекція залізниць Румунії заборонила залізничим урядовцям пити алькогольні напитки. Крім того вони мусять належати до протиалькогольних орґанізацій.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Зашкові. Для вшанування 70-ліття Матері-Просвіти уладили спільними силами три сусідні села: Зашків, Грядя і Завадів ювилейне свято „Просвіти" на спортовім майдані в Зашкові в день св. Петра і Павла 12. ц. м. Це свято мало відбутися 10. ц. м., але перешкодив цьому недільний дощ. Це мабуть і було причиною, що не завитали ще дві сусідні села: Вулька і Гамулець. Цим разом погода була добра і свято відбулося справно та без перешкод, залишаючи по собі назагал гарне вражіння; хоч число учасників-гостей було за мале, хоч Завадів зачисляється до найбільших та освідомлених сіл у Львівщині. Відкрив імпрезу вступним словом місцевий парох о. Володимир Мармаш, опісля злучені хори Зашкова, Грядя і Завадів під управою місцевого просвітянського провідника п. Любомира Ламліки відспівали низку пісень у такім порядку: Нижанківський „Слово Просвіти", Колесса-Курдидик „Просвіта", Колесса-Антонич „Простуймо шлях", Колесса-Курдидик „Всекресний дзвін", Колесса, Колесса-Курдидик „До дня Просвіти". Нижанківський-Антоневич „Крилос" (хорал „У гору стяг"), Вахнянин-Щурат „Крилос" (хорал в честь кн. Ярослава) і Кудрик-Курдидик „Шлях мілій". Хори, хоч без спільних проб, були добре приготовані й зіспівані; було тільки дещо за мало мужеських голосів з тої причини, що багато співаків змушені працювати у Львові. В перервах між виступами хорів п. Любомир Ламліка виголосив гарно опрацьовану промову. Крім цього виголосили такі декламації: Семен Гапа (Грядя) „Казку про Велитня" Шкрумеляка, Творидло Анна (Зашків) Курдидика „Просвіті" та малий 7-літній Богдан Граб с. Михайла Красовичевка „Прокидайтесь". Це памятне свято закінчилося відспіванням національного гимну. **Т. Ч.**

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

В районі Філії „Просвіти" Перемишляни уладжено юв. свята у Болкові (5. червня), Лагодові (19. червня), Бересі (19. червня) та в Ушковичах (26. червня). Всі ці свята були збірні, бо брали в них діяльну участь місцевини. Програма цих свят була виконані місцевими. Програма цих свят була відбулася вони з участю м. і. о. Ковча, о. Жебенна, о. Бодзара й о. Ляховича, хору з Мерищева, Береги, Лагодова, Ушкович і Борщова, голови філії о. Яремова (промова) та численних декляматорів з-поміж дорослих і молоді. Підчас цих свят розпродано понад 100 ювил. валінок. — Далі мають відбутися або вже відбулися: подібне районове святкування в Лагодові та місцеві свята в поодиноких селах повіту.

ТЕРНОПІЛЬ.

Величаве посвячення розбудованої церкви св. Успення оо. Редемптористів у Тернополі відбулося 7. ц. м. в день св. Івана Хрестителя. Торжественне посвячення величавої церкви почалося архиєрейською Службою Божою, що її відправив Преосв. Чарнецький. В богослуженні були присутні представники всіх українських установ і товариств, 500 паломників зі Станиславова, які приїхали під проводом о. ігумена Бужка та о. Стерлюка, редемптористів зі Станиславова, ігумен о. Ванденмале і протоігумен о. Де Вохт з Бельгії, делегати воєвідства і староства з Тернополя та маса вірних. Прегарну змістом і формою проповідь виголосив ігумен монастиря оо. Редемптористів у Тернополі о. Породко. Паломники зі Станиславова прибули спеціяльним поїздом у навечеря свята св. Івана Хрестителя 6. ц. м. пополудні. Їх привітали на станції оо. Редемптористи з процесіями з усіх церков Тернополя і маса вірних. Опісля похід пішов до парохіяльної церкви, а звідтіля по молебні вірні пішли до церкви оо. Редемптористів, де Преосв. Чарнецький уділив їм благословення Найсвятішими Тайнами. Велике вражіння між паломниками викликав концерт церковних пісень у церкві оо. Редемптористів, що їх відспівав місцевий хор. Не менше величаво прощали паломників у четвер 7. ц. м. вечором при їх відїзді до Станиславова, бо за дзвінець супроводжали паломників дзвони всіх церков. Це свято залишило між присутніми велике вражіння.

ГОРОДОК.

Що робить комітет будови Народнього Дому? Як відомо, ще на початку 1937. р. створено при Філії „Просвіти" комітет будови Нар. Дому в Городку, якого завданням було викупити площу в ринку від каси „Поміч" і збудувати на ній Нар. Дім. Одначе Філія „Просвіти", якої головою є о. Мих. Думанський, чомусь не бажала ці до керми цієї справи, а відколи о. Мих. Думанський зрезигнував з головства комітету, опікову подібно. Правда, на публичну збірку в зимі були дозволу староство з огляду на „помоц зімову" (хоч такого дозволу й не конче треба, бо збірка повинна бути добровільна, коли повести відповідну акцію). Тепер уже можна би переводити збірку, але чомусь мало заінтересовання тою справою проявляють ті, що повинні провести всю акцію. Досі зібрано всього 2.000 зол. Решту в сумі 5.000 зол. (стільки бракує до викупу площі) можна би зібрати, коби тільки примінити справи. Рахунок викупу площі продовжила каса „Поміч" до кінця 1938. р., отже ще доволі часу, щоб цю важну справу довести до кінця.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Свято „Просвіти" в Кириниці. Гарно відсвяткувала ювилей „Просвіти" читальня в Кириниці, яка рівночасно святкує цього року і свій ювилей з приводу 40-ліття існування. В соняшну неділю 3. липня почалося торжество богослуженням у церкві, закінченим могутнім „Боже Великий", що його відіграла трубна орхестра. По обіді рушив похід з тисячі осіб на громадську площу. Похід передефілював перед делегатами зі Львова та з Городка і потім почалась академія. Хор в Любіня Вел. відспівав „Учітеся". О. дек. Крук (голова читальні) привитав усіх, підкреслюючи радість Кириниці з такого величавого свята. На дальшу програму зложилися промови, хори, орхестра і декламації. Від Матірнього Товариства промовляв інсп. Городиський, що подав історію читальні в Кириниці, яку основано 17. липня 1898. р. Згадав усіх заслужених просвітян Кириниці, згадав, що Кириниця в 1935. р. здвигнула Нар. Дім і візвав присутніх до масового членства в „Просвіті". Від Філії „Просвіти" промовив д-р Карачевський, що висловив признання громадянам Кириниці і візвав їх до єдности. Потім ішли привіти від „Сільського Господаря", від кооперації та від Маслосоюзу з Городка. Декламації виголосили: С. Галамай, М. Жеребух, О. Шандра, А. Михайлишин, усі дуже гарно. Орхестра й хори пописалися також знаменито. Орхестра грала і в перервах. Кінцеве слово виголосив о. дек. Крук, після чого відспівано національний гимн. Потім відбулися мячеві змагання Любінь — Кириниця з вислідом 4:2, але завзяті кириничани обіцюють відплату. Глибоке вражіння з гарного свята лишиться кириничанам на довгі часи як заохота до дальшої праці.

ЗАЛІЩИКИ.

Розвязали Товариство „Сила" в Заліщиках. Як про це вже свого часу „Діло" писало, дня 28. квітня п. р. завісило пов. староство в Заліщиках діяльність товариства українських ремісників, зарібників і слуг „Сила" в Заліщиках. Це було того самого дня, коли гор. староство у Львові завісило рівночасно діяльність товариства українських робітників „Сила" у Львові, хоч „Сила" в Заліщиках є зовсім самостійна і не стояла в ніяких звязках з товариством „Сила" у Львові. За причину завішення діяльности товариства „Сила" в Заліщиках подано, що це товариство переступило статутові рами, вступаючи на політичний шлях, хоч заліщицька „Сила", ведена в чисто національному дусі, не займалася ніколи ніякою політичною акцією і від свого оснування на весну 1925. р. аж дотепер не дістала ніколи з приводу своєї діяльности ніякого упімнення ані остереження ані від повітової політичної влади, ані від поліції. Проти рішення староства в Заліщиках про завішення діяльности „Сили" в Заліщиках внесло це товариство відклик до тернопільського воєводи, котрий без переведення якибудь доходжень затвердив оспорене рішення староства в Заліщиках та рівночасно з тих самих мотивів, що і староство в Заліщиках, рішенням з дня 25. червня 1938 р. Чр. Р. В. 70/в/38 рішив розвязання тогож товариства. Проти того останнього рішення внесло товариство „Сила" в Заліщиках відклик до міністерства внутрішніх справ у Варшаві.

БОБРЕЧЧИНА.

Ювилейне свято „Просвіти" в Стрілиськах Ст. Стрілиська Старі, пов. Бібрка, уладили ювилейне свято „Просвіти" 15. м. м. з таким порядком: панахида за покійних просвітян (відправив о. дек. С. Ковалів) і концерт у читальні. Сцену прикрашено по вказівкам Юв. Календаря „Просвіти" і журналу „Просвіта", при чому на сцені крім інших написів у честь „Просвіти" вмістили також спис місцевих членів Матірної „Просвіти", членів читальні в 1938. р., опис померлих просвітян і спис жертводавців на прапор „Просвіти". Програма складалася з виступів хору під орудою Яр. Фостика, вступного слова о. дек. Ковалева, промови д-ра Л. Макогонського та декламацій — у тім і дитячих. Голова читальні І. Павліх відчитав в імени читальні й інших місцевих установ привіт „Просвіті". Крім того прочитано, що ця місцевість зробила в ювил. році: крім уладжених різних імпрез місцеві установи рішили спільно оплатити науку 4 хлопців у миловарській господ. школі Просвіти, зібрано жертви на Просвіту і Р. Школу, посаджено біля читальні два дуби і дві липи на памятку ювилею і т. д. Відчитано теж, хто скільки вкладав на просвітні цілі. В селі продано ювил. відзнак на 69 зол. 65 сот. Вкінці голова читальні візвав усіх масово стати членами читальні і Матірньої „Просвіти" та відспівано національний гимн.

КАЛУШ.

Малювання і віднова парохіяльної церкви в Калуші. У найближчому часі викінчиться малювання парохіяльної церкви в Калуші, що його підялися в цьому році наші відомі мистці-малярі П. Ковжун і М. Осінчук. Крім цього відновлюють головну баню та бічні копули. Після покінчення згаданих праць стане ця церква завдяки своїй архітектурі, як і цінній внутрішній стінописі одною з найкращих церков на цілому Підкарпатті. Жертви на окрасу і віднову церкви зложило майже виключно місцеве українське громадянство.

—o—

Спорт.

УРОЧИСТЕ ЗАКІНЧЕННЯ НАКОЛЕСНИЦЬКОГО БІГУ ЗА ЧАШУ ДИР. ЛЕВИЦЬКОГО.

В мин. неділю пізнім вечором відбулася в домівці спорт. Т-ва „Україна" врочиста роздача нагород учасникам наколесницького бігу Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Львів за чашу дир. О. Левицького. Салі льокалю „України" виповнилися гістьми і членами Т-ва. Крім майже всіх учасників бігу були представники клюбів, яких змагуни брали участь, судейська комісія і делегація Наколесницького Союзу.

Від господарів у заступстві неприявного голови дир. Левицького привитав присутніх секретар Т-ва М. Дуткевич. Як представник Виділу „України", господаря й організатора повищого бігу, зложив п. Дуткевич щиру подяку в першій мірі змагунам за масову участь і направду геройський осяг — перемогу над 230 кільометрами майже бездоганних доріг у пекольну жарінь сонця. Опісля подякував судейській комісії і всім, що причинилися до переведення цього бігу. З черги провідник наколесницької секції „України" п. Р. Яримович, вказуючи велике досягнення наколесників, побажав їм дальших успіхів і подякував фірмам за уфундування нагород. Представник Л. О. З. К. п. Адамовський, висловив велике признання організаторам змагань, заявивши, що направду заскочений і захоплений дбайливим та взірцевим переведенням бігу. Він підчеркнув теж, що змагання відбулися незвичайно фер — усі змагуни вдоволені і не мають ніяких замітів, чого доказом є рідкий у теперішніх наколесницьких змаганнях факт, що по бігу ані один зі змагунів не зложив протесту.

По відчитанні листи десятьох змагунів, що у незвичайно важких умовинах перемогли трасу, відбулася роздача нагород. Під рясні оплески присутніх у заступстві дир. Левицького вручив п. Дуткевич переможцеві Степанякові чашу і жетон; крім того знаменитий наколесник „України" здобув нагороду Дрогобича (гарний мармуровий годинник) — як перший змагун у Дрогобичі і статуетку переможця (нагорода реклямної фірми В. Яропа) — як перший на піраметку. Всі дальші змагуни (2. Дубель — Чорні, 3. Ставінський — Чорні, 4. Нойгебавер — Стшельці Рож., 5) Брошак — Стшельці Рож., 6) Опіят — Л. Т. К. М., 7. Бущак — Л. Т. К. М., 8) Бущак — Україна, 9) Лата — Україна і 10) Фадин — Україна) дістали прегарні памяткові жетони. Крім дійсних-почесних нагород усі наколесники дістали з рук п. Яримовича багато практичних нагород (як модли, складові частини колеса: рами, дашюги, керівниці, шприхи, гамульці, дзвінки й ін.), декларовані фірмами: Даймон, Центра, Печинський, Бати, Електро-Радіо-Спорт, І. Роман та іншими.

На закінчення всі зібрані наколесники і присутні внесли тричі грімке „слава" на честь фундатора чаші та великого опікуна й добродія українського наколесництва, дир. О. Левицького.

ЮНІОРИ ПОДІЛЛЯ ЗРЕГАБІЛІТУВАЛИСЯ.

Східниця: ПОДІЛЛЯ — ЛЕХІЯ 3:0 (3:0).

Після високої поразки в першому мечу з Юнаком (2:7) зрегабілітувалися наші юніори на мечу з мистцем Львова — Лехією. Наша дружина грала в І. половині знаменито. Ворота стрілями: Дайчак, Майка і Любінецький. У II. половині гра вирівнана.

УСПІХ ХУСТСЬКОЇ РУСИ.

У недільних змаганнях за вхід до закарпатської дивізії хустська Русь перемогла на своєму грищі пряшівську Славію у відношенні 5:3 (2:2). В другій парі змагалися КШЦ (Кошиці) з ГШК (Хуст) у Кошицях. КШЦ розгромив свого суперника 7:0 (3:0) і закріпив таким чином свою позицію лідера.

—o—

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

Nachrichten aus der Physik, Astronomie, Geophysik, Technik, 3. Band, Nr. 7. Einfluss geringer Fremdionenzusätze auf die Gitterkonstante von Alkalihalogenidkristallen von Dr. E. Saur und Dr. O. Stasiw. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1938. Стор. 77—84.

В кожному селі, в кожній місцевині ювилейне свято „Просвіти"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа, 20. VII. год. 8. веч. „Іван". (Ціни вступу до 1 зол.).

Четвер, 21. VII. год. 8. веч „Мусиш бути моєю".

Пятниця, 22. VII. год. 8. веч. „Люди в білому".

Субота, 23. VII. год. 8. веч. „Амбасадор королева Мадагаскару". (Ціна вступу до 1 зол.).

Театр Різнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Театр Йосифа Стадника (сеньора).

ПІСЬМЕННИЦЯ:

20. VII. Казка старого млина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобилевича:

ВОРОХТА:
20. VII. Шалапут.
21. VII. Циганський барон.
22. VII. ?
23. VII. Шалена Льоля.
24. VII. Лісова пісня.

ЖАБЄ:
25. VII. Орфей у пеклі.
26. VII. Орлеця.
27. VII. Пригода в Черчі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖАБЄ:
20. VII. Воскресення.
21. VII. Дай серцю волю.
23. VII. Пан Твардовський.
24. VII. Гетьман Полуботок.

МИКУЛИЧИН:
25. VII. Мати наймичка.
26. VII. Чесна Сузанна.
27. VII. Пісня Бескиду.
28. VII. Мазепа.
29. VII. Безталанна.
30. VII. Гетьман Полуботок.

ВОРОХТА:
1. VIII. Мати наймичка.
2. VIII. Чесна Сузанна.

КІНА.

АДРІЯ: „Смерть чигає в джунглях"; „Забута симфонія".
АПОЛЬО: „Весна над Сеною".
АТЛЯНТИК: „Готель Голівуд".
БАЛТИК: „Ті оборонці"; „На хмародері".
ВАНДА: „Магнолія"; „Грішник мимоволі".
ГРАЖИНА: „Діти вулиці"; „Герой мимоволі".
ЕВРОПА: „Пансіон Мімоза".
КАСІНО: „Кадети маринарки"; „Життя вдвійку".
КОПЕРНИК: „Циганська княжна"
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Такі бувають дівчата"; „Жінка за 1000 рублів".
МІРАЖ: „Ромео і Юлія".
МУЗА: „Подвійне весілля"; „Сенсацією живе світ".
ПАЛЯС: „Проклятий скарб".
ПАКС: нечинне.
РАЙ: „Ти що світиш в Острій Брамі" з додатком.
РІЯЛЬТО: „Панове з товариства".
РОКСІ: Цесі — оперета.
СВІТ: „Я сказала неправду" зі Смосарською; „Жінка має завжди рацію" з Лілі Понс.
СТИЛЬОВЕ: „Під чужим прізвищем" і ревія.
ТОН: „Зрадницький провал"; „Пробудись і живи!"
УТІХА: „Після засудження" і ревія.
ХИМЕРА: „Незнайомий любко".

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська)
„Суматра".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід"
Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 20. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. днев., 7.15 Ран. концерт військ. орх., 8.00 Перше сніл. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., 14.00 Муз. з пл., 14.10 Легка муз. з пл., **14.35 Українська музика з плит.** 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 Відчит, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.10 Картки з подорожі, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Фейл. з Познаня, 18.10 Співочий речит., 18.45 Китайська казка, 19.00 Розр. конц., 19.50 Акт. гутірка, 20.45 Вечір. днев., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Авдиц. для села, 21.10 Шопен в Польщі, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Місцеві спорт. вістки, 22.05 Радіокабарет — слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. днев. і метеор. комунікат.

Четвер, 21. липня 1938

6.45 Рух., 7.00 Ран. днев., 7.15 Орх., 8.00 „Вес. добрий день", пл., анекд., комун., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Добрі орх.-чин., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вісти, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мої вакації" — пов. для дітей, 15.30 „Тайни Львова" — пов. з 1848 р., 15.45 Госп. вістки, 16.00 конц. солістів, 16.45 „ЦОП" — репортаж, 17.00 Вістки з міста й пров., 18.10 Віольонч. речит., 17.40 „Через степи" — оповід. капітана — Г. Сенкевича, 17.55 Гальо, увага! 18.00 Перегл. видавництв, 18.10 Арії й пісні, 18.30 Театр уяви — слуховище „Поворот", 19.00 Розр. конц., 19.45 Конкурс. авдиц. П. Р., 20.45 Вечір. днев., 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Акт. гутір., 21.10 Розр. конц., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Камер. конц., 22.35 Місцеві спорт. вістки, 22.40 Вес. слов.-муз. авдиц., 23.00 Ост. вістки вечір. днев. і метеор. комун.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 20. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Кварт. Шумана, 19.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.05 Радіоорх., 20.00 Пісні, 21.30 Плити; БУДАПЕШТ 12.05 Вокальний концерт, 17.20, 18.00, 23.10 Циган. муз., 19.00 Спів. речіт., 21.45, 22.00 Радіоорх.; ВІДЕНЬ 15.30 Твори Штравса, 16.00, 17.10 Опер. орх., 21.00 Симф. конц., 22.30, 23.00 Розр. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 18.20 Пісні, 19.15 Дрібна муз., 20.10 Розр. муз., 22.30 Соната Моцарта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.10, 22.00 Віольонч. речіт., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Нар. пісні, 16.00 Розр. конц., 18.20 Солісти, 19.15, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., Нічний конц.; ПРАГА 12.45 Орх., 18.20 Конц. орх., 20.05 Легка музика, 20.55, 21.00 Конц. фільг. орх.; РАДІО ПАРІ 18.30 Муз. гутір., 19.00 Віольонч. речіт., 21.30, 22.00 Камер. муз., 23.15, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15 Вокальни конц., 19.30 Популяр. муз., 20.30, 21.00 Розр. муз., 22.15 Пісні, 22.45, 23.15 Танк. муз.

Четвер, 21. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.15, 18.00 Розр. муз., 17.00 Соната Бетовена, 19.00 Оперові мельодії, 20.10,21.00 Староберлін. вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Орхестра, 20.00 Російські пісні, романтичні й мельод., 21.00 Спів. речіт.; БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Циган. муз., 18.15, 19.00 Солісти, 20.05, 21.00 Орх., 21.40, 22.00, 23.10 „Ріголето" — оп. Вердія з пл.; ВІДЕНЬ 20.10 Муз. вечір — Товариші гір", ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 20.45 21.00 Камер. муз., 16.00 Розр. муз., 18.00 Балт. пісні й балади, 18.45 Соната Юона, 19.45 Весела музика, 22.30 Соната Телемана, 23.00 Розр. муз.; КОШИЦІ 18.15 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. конц., 19.30, 20.30, 21.40, 22.00 Розр. і орган. муз., 22.10, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 15.00 Дитячі пісні, 16.00 Мельод. Штравса, 19.15, 20.00 Опереткові мельодії, 21.00 Пісні й муз.; ПРАГА 16.15 Лег. муз.; 17.00 Орх., 17.40 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Легенда про Кітежу" — оп. Римського-Корсакова, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 з Віші, РИМ 17.15, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Марістела" — оп. Пієтрія.

Пятниця, 22. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 італійські пісні, 17.15 Форт. речіталь, 19.00 Опер. мельодії, 20.10 Летун. орх., БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Вечір. концерт, 21.00 Орх., 22.45, 23.00 Спів. реч., БУДАПЕШТ 13.30 Квінтет, 17.30, 18.00 Орх., 19.00, 20.00 Циган. муз., 20.35, 21.00 Спів. речіт., 21.20, 22.00 Смичк. квартет, 22.40, 23.10 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нові нім. пісні, 16.00, 17.10 Популярн. концерт, 18.00 Молодь грає й співає, 20.10 Балет. муз., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діт. пісні, 19.15 Вес. муз., 20.30 Соната Кореллі; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30, 21.00 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симфон. конц., МІНХЕН 16.00 Орх. і солісти, 18.20 Солісти, 19.15 Форт. речіт., 20.00 Симф. Брамса; ПРАГА 18.20 Сельськ. муз., 19.25 Орх., 20.55, 21.00 Симф. конц., РАДІО ПАРІ 18.00 Конц. амер. композ., 20.15 Пісні, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15 Солісти, 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка Пальомбія, 23.15 Танк. муз.

Радіокутик.

НОВА ФОРМА ДРАМАТИЧНОЇ АВДИЦІЇ.

Радіорозсилка Дойчляндзендер вислала останньо експериментальну авдицію. Під оглядом форми є вона зближена до репортажу та до слуховища. Цю нову форму німці окреслюють назвою „Цайтбільд". Вона має давати водночас картину давніх часів, як і живої сучасности. Ця форма вимагає вжиття всіх засобів, які треба взяти при пересилі радіових репортажів та слуховищ.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ.

В німецькій фльоті на 3.000 пароплавів, тільки 300 має радіові прилади для збірного слухання. В звязку з цим німецька преса налягає на те, щоб у недалекій будучині всі німецькі пароплави були засоблені в радіові приймачі, завдяки чому вся залога зможе у вільних хвилинах, або в важних політичних випадках, слухати радія.

ФРАНЦІЯ РАТИФІКУЄ МІЖНАРОДНЮ РАДІОФОНІЧНУ УМОВУ.

1. червня ц. р. Франція ратифікувала міжнародню умову у справі радієвого миру, підписану в вересні 1936 в Женеві. Умова ця забороняє державам, які приступили до неї, надавати авдиції, які загрожують мирові та внутрішньому порядкові інших держав. Крім цього і держави зобовязуються спростовувати неправдиві відомости про іншу державу та контролювати ці відомости, щоб не йшли у світ тенденційні коментарі.

ПАРЛЯМЕНТ ЧИСЛИТЬСЯ З РАДІЄМ.

В новозеляндському парляменті заінстальовано 5 мікрофонів, получених з великою загальнокраєвою радіостацією. Помічено, що від цього часу панове посли почали ліпше опрацьовувати свої промови. Числяться вони зі своєю новою величезною авдиторією. У вечірніх годинах почали тепер відбувати найцікавіші засідання, тоді саме, як більша частина населення засідає до своїх радіоприймачів. Таким чином парляментарні дискусії та промови представників уряду можуть мати безпосередній вплив на широкі кола громадянства.

РАДІОВИСИЛЬНІ НА ТУРЕЦЬКИХ ЛЕТУНСЬКИХ МАЙДАНАХ.

Вождь сучасної Туреччини Кемаль Ататурк модернізує свій край над Босфором у приспішеному темпі. Нічого дивного, що великий реформатор наказав запевнити безпеку повітряного руху. На летунських майданах в Істамбулі та в Анкарі вибудовано радіовисильні, що доручили це завдання промисловому заведенню Філіпса. Кожна з цих радіостацій складається з надайників — короткохвильного та довгохвильного, які працюють на хвилях 30 м. та 500—2.000 м. Радіостації почали вже свою працю.

БІРЖА.

Львів 19 липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 89·70 Долари американські 5.30·00, 5·28·00 Долари канад. 5·27·00—5·24·50. Фльорени гол. 293·04—291·30, Франки фр. 14·82—14·52, Франки швайцарські 121·80—121·00 Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·00—12·00 Корони дан. 117·30—116·45 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·59—134·60. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·60—11·30, Марки нім. 80·00 — 74·00, Тель Авів 26·20—25·95. Марки нім. срібні 104·00 — 98·00

Акції.

Банк Польський 126·00 Цукор. 36·00 Вугіль 31·25, Ліпаноп 80·50. Можеїв 12·75, Островець 58·50, Стараховичі, 37·50 Габербуш 46·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·25, 67.00, 3 інв. 1 ем. 83·25, серія 92·25 3 пов. інв. 2 ем. ненот. серія ненот. 5. конверс. 70·75 прем. дол. 41·75 4 консол. 67·00
Тенденція неодностайна

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16. липня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця (копа)	3·75 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця сильна.

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові пошукує для Рогатинщини енергійного організатора (дириґента). Посаду можна обняти з днем 15. серпня 1938. Платня після умови. Зголошення слати до Т-ва „Просвіта, Львів, Ринок ч. 10/І. 1530 1-1

КОНКУРС.

Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові (вул. Технічна 1) має подання за концесією на трилітній едукаційний кооперативний ліцей у Львові. Навчання мало би зачатися у вересні ц. р.

З цього приводу розписується конкурс на:

1) вчителя товарознавства;
2) вчителя книговодства в рахунковості;
3) вчителя англійської і німецької мови з кореспонденцією;
4) вчителя організації і техніки торгівлі та кооперативного підприємства;
5) вчителя права.

Кандидати мусять мати повну кваліфікацію (високі торговельні студії, педагогічна і кооп. практика).

Подання з документами або завіреними відписами вносити до ... липня ц. р. Дирекція Р. С. У. К.
1536 1-1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.